

Alleoy Historielag

Scrap-Book

2

1988 – 1991

Innholdsfortegnelse

(NP – Nordlandsposten, NF – Nordlands Framtid, MA – Meløyavisa)

Meløykalenderen 1988	side	3
MA 04.02.1988 Meløy Historielag inn i Gammelbakeriet på Ørnes gamle handelssted	"	4
MA 11.02.1988 God aktivitet i Meløy Historielag / Årsmøte på Nordtun Rekonvalesenthjem	"	5
MA 10.03.1988 Oppfordring til folk flest om å bidra med kalenderbilder	"	6
NP 14.07.1988 Årboka i rute	"	7
På tur til Valvær 27.08.1988	"	8
MA 25.08.1988 Tur til Valvær	"	9
NP 10.09.1988 Tur til Valvær	"	13
Meløy kommunale elektrisitetsverk 50 år, jubileumsbok v/Unni Torsvik	"	14
MA 15.12.1988 Meløy kommunale elektrisitetsverk 50 år	"	15
NP 10.11.1988 Årbok nr. 4/1988	"	16
NP 12.12.1988 - " -	"	17
MA 08.12.1988 og 15.12.1988 - " -	"	18 og 19
Meløykalenderen 1989	"	20
MA 02.02.1989 Årbokskribenter – ta fatt!	"	21
NP 15.02.1989 Årbokseminar på Bolga	"	22
NP 17.02.1989 Fotokonkurransen	"	23
MA 09.03.1989 Annonse vedr. foredrag om jekta "Pauline"s ferd i Pomorenes kjølvann	"	24
MA 16.03.1989 Fotokonkurransen	"	25
NP 21.03.1989 Meløygården	"	26
NP 21.03.1989 Skolehistorie planlegges i forbindelse med Skolelovens 250-årsjubileum	"	27
Årbok nr. 5/1989	"	28
NP 25.11.1989 Kalender og årbok i salg	"	29
MA 14.12.1989 Meløy Historielags årbok 1989	"	30
NF 24.11.1989 Sideproblemer for Meløy-boka	"	31
Meløykalenderen 1990	"	32
NP 13.03.1990 Meløys årbok 1989, leserinnlegg	"	33
MA 02.03.1990 Boksalg og bestillingskupong	"	34
MA 23.02.1990 Planlegging av neste bok	"	35
Årsmøte 04.03.1990 på Ørnes Hotell	"	36
NP 14.03.1990 Gjenvalg på hele styret på årsmøtet / NP 03.08.1990 Årboka i rute	"	36
Meløygården – byggt tekniske studier, diplomoppgave	"	37
MA 23.11.1990 Årbok i anmarsj	"	39
NP 27.10.1990 Årbok og kalender i trykken/ Kontingentøkning/Vinner fotokonkurransen/ Neste års årbok	"	40
Årbok nr. 6/1990	"	41
NP 29.11.1990 Årbok nr. 6/1990	"	42
NF 04.12.1990 - " -	"	43
Meløykalenderen 1991	"	44
MA 11.04.1991 Bevaring av Meløygården	"	45
NP 03.04.1991 - " -	"	46
MA 11.07.1991 Det haster med bilder til årboka	"	47
Tur til Beiarn søndag 11.08.1991	"	48
MA 24.10.1991 Etterlysing utsolgt årbok (1987)	"	53
NP 11.10.1991: Årbok i rute / NF 13.11.1991: Åpent møte m/foredrag / MA 21.11.1991: Åpent møte m/foredrag	"	54
MA 28.11.1991 Åpent møte m/foredrag og bilder (krigshistoriker Knut Støre)	"	55
NP 29.11.1991 - " -	"	56
Årbok nr. 7/1991	"	57
MA 10.12.1991 Årbok 1991 (leserinnlegg)	"	58
NF 29.11.1991 Årbok 1991	"	59
NP 29.11.1991 Årbok 1991	"	60

Meløy-kalenderen 1988

Utlånt Glomfjord Kraftverk

HISTORIELAGET inn i Gammelbakeriet på Ørnes

Anfinn Myrvang

Meløy Historielag har nå fått leid en del av loftsetasjen i Gammelbakeriet, like ved Ørnes Hotell. Arealet, et øterom og et kontor, utgjør ca 25 kvm. Og det vil gi historielaget mulighet til å samle mye av sitt materiale i ett sted, samt at man får et sentralt sted å legge møter og aktiviteter til.

Gammelbakeriet var jo også drengue i sin tid. Og her er det nok blitt talt mang en god historie opp gjennom årene. Det ligger derfor en liten pliktelse i å komme inn i dette øst, sier Per Swensen, formann i historielaget.

Også den gode historie er en del av kulturarven som vi skal ta vare på - og se videre.

Vordan har dere tenkt å nyttiggjøre lokalene?

For det første har vi et sted å være, der for møter og arbeid. Og her skal samle vårt materiell - som stadig er i omfang. Dernest håper vi etter hvert å kunne utstyre oss med hjelpemidler som mikrofilm-leserapparat, båndopptaker, avfotografersutstyr osv, slik at folk kan komme innom og benytte seg av det som har av arkiver, bilder og stoff. Men så at folk kan komme innom og se eller få hjelp til å ta vare på det som kan være av interesse. Kanskje i gammelbakeriet bli et "lokalhistorisk treffsted", et åpent hus - hvert år av og til, en møteplass for

lokalhistorieinteresserte personer i bygda.

Jeg har fått et utall av henvendelser og tips om interessante ting, men det er vanskelig å rekke over alt. Det blir lettere om folk kunne komme til oss. Lokalene er sentralt plassert, her ferdes mye folk fra hele kommunen forbi. Lokalene er gamle, men trivelige, utsikten er upåklagelig. Kort sagt: vi er heldige som fikk leie akkurat dette, og leie det rimelig.

- Så Historielaget regner ikke med å bli arbeidsledig på en stund?

- Umulig! Oppgavene og ideene om hva vi kan gjøre er mange. Mye av arbeidet har vært skumming på overflaten. Mange oppgaver er tidkrevende om vi skal gå i dybden eller lage større prosjekt på dem. Kanskje kunne vi med tiden få i stand samarbeid med museet, folkebiblioteket eller andre naturlige samarbeidspartnere i kommunen. Å lage skikkelige arkiver er tidkrevende. Avfotografering av gamle bilder og tilrettelegging av stoff slik at det blir tilgjengelig og brukbart for skolen, skribenter og andre brukere, tar sin

tid. Men slikt arbeid er også viktig. Nei, vi har så menn nok å henge fingrene i, sier entusiastiske Per Swensen.

Bildet:

Per Swensen håper at loftet i gammelbakeriet kan bli et lokalhistorisk treffsted.

Meløy-Avisa

torsdag, den 11. februar 1988

God aktivitet i MELØY HISTORIELAG

Anfinn Myrvang

Søndag 28. februar er det duket til årsmøte i Meløy Historielag, og i år er møtet lagt til Nordtun Rekonvalesent hjem i Sørbygda.

De sedvanlige årsmøtesaker, som melding, valg og regnskap, står selvfølgelig på dagsorden. Og man kommer nok også til å drøfte arbeid, ideer og planer videre fremover.

Meløy Historielag har etter hvert klart å markere seg i bygda, ikke minst gjennom årbøkene. Vi skal ikke påstå at "Den stille fjerding" er blitt folkelesning i Meløy, men det er et faktum at årbøkene selger godt. Ikke minst ser utflyttede meløyfjerdinger ut til å sette pris på den årlige historie-kavalkade fra Meløy fjerding.

- Bokproduksjon og andre prosjekt krever betydelige uttelling fra Historielagets kasse. I 1987 har produksjon av årboka, Meløykalenderen og Meløy-videoen kostet laget 160.000 kroner. Dessuten beløper øvrig arbeid og tiltak seg til bortimot 20.000

kroner, forteller lagets kasserer, Rolf Sjørgård.

- Laget leide jekta "Pauline" for en dag i sommer, og vi har kjøpt inn utstillingsvegger. Avfotografering av gamle bilder koster også en del, bare for å nevne noen utgiftsposter.

- Men økonomien "lander på beina"?

- Det ser ut som regnskapet for 1987 skal komme ut i balanse, tatt i betraktning av at vi har et banklån på 30.000 kroner.

Men vi har fremdeles på lager både bøker og videoer som folk kan kjøpe, så etter hvert vil det nok "sike inn" i kassa de nødvendige kroner.

Makter vi dessuten å opprettholde kvaliteten også på de kommende årbøker, er jeg ikke spesielt bekymret for økonomien, sier en optimistisk Rolf Sjørgård.

Rolf Sjørgård - optimistisk kasserer i Meløy Historielag.
(Foto: A. Myrvang)

**Årsmøte Meløy Historielag avholder årsmøte på Nordtun Rek,hjem søndag 28.feb. kl. 16.00.
Alle interesserte velkommen**

Meløy-Avisa

torsdag, den 10. mars 1988

Meløy Historielag kalenderbilder

Meløy historielag trenger

Meløy historielag begynner nå med planleggingen av neste års Meløy-kalender. I den forbindelse er laget interessert i gamle bilder fra kommunen, og ber nå folk som har noe de mener kan være av interesse å gi et vink.

- Vi er interessert i alt som er gammelt, sier Per Swensen, formann i Historielaget. - Men det betyr ikke at vi bare er interessert i "trollgamle" bilder. Bilder fra før, under og etter krigen f.eks. tar vi gjerne imot.

Interessante motiv er blant annet forsamlinger, lag, foreninger, gårdsdrift, utflukter, båter, anlegg, bedrifter osv. I det hele tatt alt som viser liv og virke i bygda i forgangne tider.

Vi vil også at de som sender oss bilder, skriver så mye tekst til som de kan. Ta med alle tenkelige detaljer, årstall, navn på personer o. l. Glem heller ikke navn på fotografen - om en har det - og bildets eier. Skriv heller litt i meste laget, enn for lite. Bilder som vi får låne returneres etter bruk.

Så håper vi meløyfjerdingene vil se etter i sine gjemmer, og hjelpe oss med å lage en god Meløykalender 1989.

Vi ønsker også å få en god geografisk spredning på bildene, slik at flest mulig bygdelag kan bli representert.

Interesserte kan sende bildene, eller ta kontakt med meg, sier Per Swensen på Bolga.

Torsdag, den 14. juli 1988

STREIFTOG

I MELØY ved Ørneskontoret

MELØY HISTORIELAGS ÅRBOK FOR 1988

er i rute. Det har kommet inn mye stoff til boka, og man er nå i ferd med å lese andre-gangs korrektur på boka. I november regner man med at boka kan legges ut for salg. Når det gjelder historielagets kalender så har man enda ikke fått inn nok bilder til den. Så vi er takknemlig om noen har gode gamle bilder å låne oss, sier Per Swendsen.

PÅ TUR MED MELØY HISTORIELAG

1988 - VALVÆR

Lørdag, den 27. august 1988.

I maxvær, sol, varme og havblikk ankom rundt 100 mennesker til fiskeværet som lenge har vært kun historie – med hurtigbåtene "Øycruise" (fra Rødøy) og "Rørstad" (fra Meløy). Et par timers gange med motorbåt ("marsjfart") fra fastlandet. Valvær var, sammen med Myken, de to mest tradisjons-rike fiskeværene i Rødøy.

Det var særlig skreifisket som var rikt, og foruten heimkommunens fiskere, deltok også mange fra Meløy og Gildeskål. I 1906 var for eksempel 310 fiskere til stede under vinterfisket i Valvær, og det ble ført i land 325.000 skrei!

Denne augustdagen i 1988 ble en opplevelse fra først til sist, og lokalhistorie på sitt beste, med utmerkede guider og fortellere i søsknene Hans, Bernt, Åsta og Astrid, som alle har trådd sine barne-sko her ute. Bare tuftene er igjen av huset der de vokste opp.

- *Det var fiske hele året her ute, men vinterfisket var det viktigste, forteller de.*

- *Vannmangel var det ikke snakk om. I 1904 bygde Staten brønn som skulle dekke vannforsyningen, ja, det ble til og med ført vann til Myken når vannsituasjonen ble prekær hos naboene 16 km lenger sørvest! Man hadde også et par kyr "gående på gress", ikke så mye grøntfôr riktignok, men kyrne åt også av havets grøde. Stortare var en fin erstatning.*

I 1935 fikk øya radiostasjon. Den var i virksomhet fram til 2. verdenskrig. Fra 1946 hadde de igjen radiotelefonforbindelse, inntil de siste flyttet fra været (1953).

De fikk for øvrig føling med krigen også her ute i havgapet. Riktignok var det ikke så mange å se fra den tyske Wehrmacht, men miner var det nok av som rak i land. Svære hornminer var ikke å spøke med, men det gikk bra.

Den første bebyggelsen var på Ytterøy, allerede på 1700-tallet skal det ha bodd 7 mennesker her ute. Tufter og spor av en fjern og forgangen aktivitet finner vi også på denne øya.

Her finner vi også et "minnesmerke" fra det forrykende uværet nyttårsaften i 1917. Dette etterlot seg store skader på Nordlandskysten, så også i Rødøy/Meløy. Og denne storstormen raserte nesten hele været her i Valvær, tok med seg kaier og buer på havet. Båter slet seg i fortøyningene og drev hjelpeløst fra land. På Ytterøya ble en svær stein revet ut fra berget og kastet opp på land. Der står den fremdeles, og er med sine 5 tonn et minnesmerke over storhavets krefter. Utrolig, men sant!

I 1953 forlot de siste fastboende Valvær.

I dag står bedehuset og et par små andre bygninger igjen. De mange rorbuene som en gang huset så mange fiskere, er forsvunnet. Noen ble revet eller tatt av stormen, andre tæret av tidens tann – falt bare sammen og forsvant.

Men moloen fra 1894 står! Et monument i grovt tilhogde steinblokker som har vernet båter, hus og mennesker mot storhavet som står på fra alle kanter. Det var særlig nordvesten og vestavinden de fryktet, gammelkaran', derfor ble moloen bygd. Stormer og uvær var det nok av.

Men ikke denne augustlørdagen – da herlig rømmegrøt ble servert til 100 entusiastiske lokalhistorie-interesserte under en skyfri himmel midt på moloen i Valvær!

Valvær

en gang et storsted på Helgeland

Vest av Rødøy – et par timers gange med motorbåt ("marsjart") – ligger øygruppen VALVÆR.

Valvær var, sammen med Myken, de to mest tradisjonsrike fiskeværerne i Rødøy, begge med mye lokalhistorie bak seg. Det var særlig skreifisket som var rikt., og foruten heimkommunens fiskere, deltok også mange fra Meløy og Gildeskål. Fisket etter skreien tok til i januar, og var som oftest utrodd i mars, selv om sesongen enkelte år kunne strekke seg lengre utover våren. I 1906 var 310 fiskere til stede under vinterfisket i Valvær, og det ble ført i land 325.000 skrei.

Vannmangel var det sjelden snakk om i Valvær, i 1904 bygde Staten brønn som skulle dekke vannforsyningen, ja, det ble til og med ført vann til Myken når vannsituasjonen ble prekær hos naboen 16 km lenger vest!

Man hadde også et par kyr "gående på gress", ikke så mye grønt-fôr riktignok, men kyrne åt av havets grøde. Stortare var fin erstatning.

SVARTISEN

Nr. 33: 3. Årg. MeløyAvisa Torisdag 25. August 1988. Lesesalg kr. 4,-

Meløy Historielag

HURTIGBÅTTUR TIL VALVÆR

Meløy Historielag arrangerer tur til

Valvær lørd. 27. aug.

Avgang Ørnes kl. 09.00

Historikk, utstilling og rømmegrøt.

Påmelding Per Swendsen, tlf.: 51045/51077

En uforglemmelig dag

frid m/s RØRSTAD
til

Valvær –

en gang et storsted på Helgeland

Lørdag, den 27. august 1988

ble det arrangert Valvær-treff i regi av Rødøy Historielag og Meløy Historielag. I max-vær, sol, varme og havblikk ankom rundt 100 mennesker til fiskeværet med hurtigbåtene "Dycruise" (fra Rødøy) og "Rørstad" (fra Meløy).

Det ble en opplevelse, og lokalhistorie på sitt beste – med utmerkede guider og fortellere i søsknene Hans, Bernt, Åsta og Astrid (f. Arntsen), som alle har trådt sine barnesko her ute.

SOL VARME HAVBLINK
"MAKSVÉR"

I BOLA SKULLE SWENSEN'S
OG RØMMEGRØTEN OMBORD.

DE HUSENE SOM ER
IGJEN I VALVÆR.
BEDEHUSET TIL
VENSTRE.

MØLLEN FRA RUNDT
ÅRHUNDRESKIFTET

M/S RØRSTAD ER
FØRTØYD –
OG
M/S ØYCRUISE
ANKØMMER FRA
RØDØY

EN LEKKER
BUKETT!

Den første bebyggelsen var på Ytterøy, allerede på 1700-tallet skal det ha bodd 7 mennesker her ute.

I 1953 forlot de siste fastboende Valvær. I dag står bedehuset og et par små andre bygninger igjen. De mange rorbuene som en gang huset tallrike fiskere er forsvunnet. Noen ble revet, andre tæret av tidens tann – falt bare sammen og forsvant.

Men moloen fra 1894 står! Et monument i grovt tilhogde steinblokker som har vernet båter, hus og mennesker mot storhavet som står på fra alle kanter. Det var særlig nordvesten og vestavinden de fryktet, gammelkaran', derfor ble moloen bygd. Storm og uvær var det nok av!

BARE TUFTEN
I SJEN

PER SWENSEN ER
KELNER

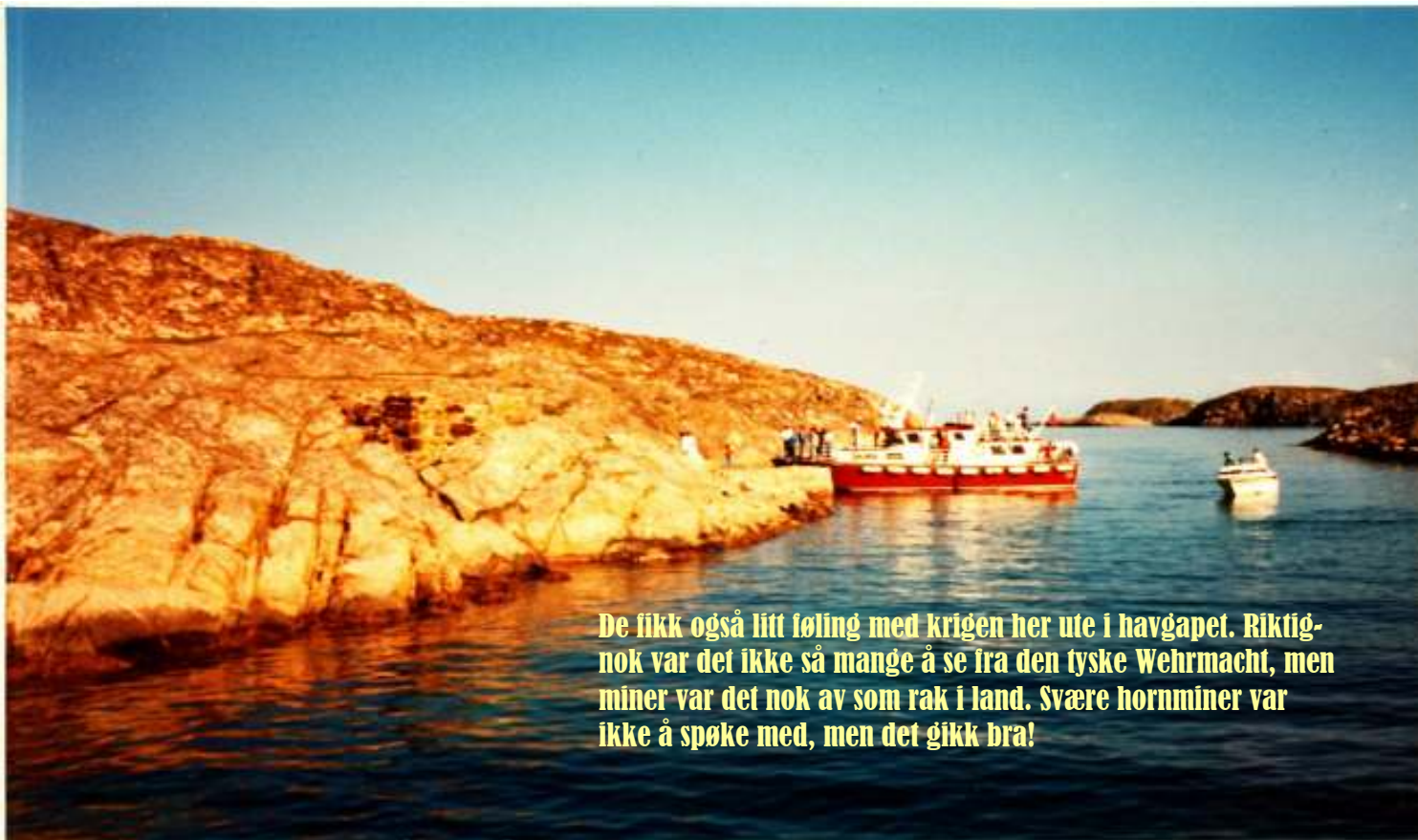

OG
Rømmegrøten smakte

I max-vær, sol, varme og havblikk ankom rundt 100 mennesker til fiskeværet med hurtigbåtene "Øycruise" (fra Rødøy) og "Rørstad" (fra Meløy).

Det ble en opplevelse, og lokalhistorie på sitt beste – med utmerkede guider og fortellere i søsknene Hans, Bernt, Åsta og Astrid (. Arntzen), som alle har trådd sine barnesko her ute.

De fikk også litt føling med krigen her ute i havgapet. Riktig- nok var det ikke så mange å se fra den tyske Wehrmacht, men miner var det nok av som rak i land. Svære hornminer var ikke å spøke med, men det gikk bra!

Anløp av en halvtimes opphold på YTTERØYA - før ferden gikk heimover ut på ettermiddagen.

- OG HER HAR DET
BODD FOLK
EN GANG!

I 1935 fikk de radiostasjon i Valvær, og den var i virksomhet fram til 2. verdenskrig. Fra 1946 hadde de igjen radioforbindelse, inntil de siste flyttet fra værret (1953)

Utrolig – men sant

NATURENS EGET MINNESMERKE
Nyttårsaftnen 1917 ble det et forrykende uvær. Stor-stormen raserte nesten hele værret, tok med seg kai og buer på havet. Båter slet seg i fortøyningene og drev fra land. På YTTERØYA ble en svær stein revet ut fra berget og kastet et godt stykke opp på land. Der står den fremdeles, og er med sine 5 tonn et minnesmerke over storhavets krefter!

NORDLANDSPOSTEN, LØ. 10 SEPT. 1988

KNUT GRINDVIK

Vest av Rødøy - et par timers gange med motorbåt - ligger øygruppen Valvær. Valvær var sammen med Myken de to mest tradisjonsrike fiskeværerne i Rødøy, begge med mye lokalhistorie bak seg. Det var særlig skreifisket som var rikt, og foruten heimkommunens fiskere, deltok også mange fra Meløy og Gildeskål kommuner. Fisket etter skreien tok til i januar og var som oftest utrodd i mars, selv om det enkelte år kunne strekke seg lengre utover våren. I 1906 var 310 fiskere tilstede under vinterfisket i Valvær, og det ble ført på land 325.000 skrei (Kilde: Rødøy-lok.hist.årbok nr. 2 - NOS Norges Fiskerier 1890-1910).

Lørdag 27. august ble det arrangert et Valvær-treff i regi av Rødøy historielag og Meløy historielag.

I maks-vær, sol, varme og havblikk, ankom rundt 100 mennesker til fiskeværet med hurtigbåtene «Øycruise» og «Rørstad». Det ble en opplevelse og lokalhistorie på sitt beste med utmerkede guider og fortellere i brødrene Hans og Bernt Arntsen som begge hadde trått sine barnesko her ute.

SOLID MOLO MOT STORHAVET

Den første bebyggelsen var på Ytterøya; allerede på syttenhundretallet skal det ha bodd syv mennesker ut på øya. I 1953 forlot de siste fastboende Valvær.

I dag står bedehuset og et par andre hus igjen. De mange rorbuene som en gang huset fattige fiskerkaller, er forsvunnet. Noen ble revet, andre, tæret av tidens vann, falt bare sammen og forsvant. Men moloen står. Et monument i grovt tilhugde steinblokker som har vernet båter, hus og mennesker mot storhavet som står på fra alle kanter.

Det var særlig nordvesten og vestavinden de fryktet, gamlekarene. Derfor ble moloen bygd. Og stormer og uvær var det nok av.

NATURENS EGET MINNESMERKE

Nyttårsaften 1917 ble det et forrykende uvær. Stor-stormen raserte nesten hele været, tok med seg kai og buer på havet, båter slet seg i fortøyningene og fra land. På Ytterøya ble en svær stein revet ut av berget og kastet langt opp på land. Der står den fremdeles og er med

ca. 5 tonn et minnesmerke storhavets krefter.

og Bernt Arntsen fortellende og interessant. - var fiske hele året her ute,

men vinterfisket var det viktigste. Vi hadde det bra og trivdes. Vannmangel var det ikke snakk om. I 1904 bygde Staten brønn som skulle dekke vannforsyningen, ja, det ble t.o.m. ført vann til Myken når vannsituasjonen ble prekær hos naboene 16 km lenger sørvest.

Vi hadde også et par kyr gående på gress, ikke så mye grøntfor riktignok, men kyrne åt også av havets grøde. Stortare var en fin erstatning.

RADIOSTASJONER OG HORNMINER

I 1935 fikk de radiostasjon i Valvær og den var i virksomhet frem til krigen. Og fra 1946 hadde de igjen radiotelefoniforbindelse til de siste flyttet fra været en gang utpå 1950-tallet.

De fikk også føling med krigen her ute i storhavet; riktignok var det ikke så mange å se fra den tyske Wehrmacht, men miner var det nok av som rak i land. Svære hornminer var ikke å spøke med, men det gikk bra.

FIRE SØSKEN

Fire søsken vokste opp i Valvær, og alle fire var med denne lørdagen. Hans, Bernt og Åsta bor i dag i Rødøya, mens Astrid har flyttet til Ørnes.

Det ble en minnerik dag for oss alle. Og med medbragt rømmegrøt servert av meløyfjerdingene på den gamle, ærverdige moloen, gikk dagen mot sin avslutning, mens solen ennå varmet og havet var skinnende blankt og stilt.

MELØY KOMMUNALE
ELEKTRISITETSVERK

50 ÅR

1938 - 1988

MELØY KOMMUNALE ELEKTRISITETSVERK

feirer sitt 50-årsjubileum

Ingen høy alder – men disse 50 årene gir oss innblikk i en eventyrlig utvikling hva angår belysning, oppvarming og drivkraft. Med elektrisiteten har det på en måte skjedd en revolusjon i dagliglivet. Det er så selvsagt i dag at man må ha strøm for å eksistere på folkelig vis fra man våkner om morgenen til dagen er omme, ja, på sett og vis hele døgnet igjennom. Fortiden er nesten glemt!

Det er derfor på sin plass å hedre de som i sin tid gikk i spissen for å forsyne hele bygda med elektrisk kraft – de som tross lokale motsetninger likevel kunne enes om at dette måtte være et kommunalt ansvar.

Utbyggingen tok sin tid, og krigens år gjorde sitt til at enkelte bygdelag fikk vente lenge før bryteren kunne slås på og parafinlampen eller petromaksen kunne henges bort.

Med takk skal i denne sammenheng nevnes alle som i løpet av disse årene har viet sin arbeidskraft, i kortere eller lengere tid, i tjeneste for everket og dermed for abonnentene i forsyningsområdet.

Everket vil fortsatt stå til tjeneste, og har ennå mange viktige oppgaver å løse.

Gratulerer med jubiléet, Meløy kommune! Gratulerer og lykke til med jubiléet, Meløy kommunale elektrisitetsverk og hver enkelt arbeidstaker ved everket!

Per Arntzen
styreformann i jubileumsåret

Meløy kommunale elektrisitet
1938 - 1988

En ny variant var å gi ut jubileumsskrift på oppdrag. Mot jul i 1988 så nok en særbok i historielagets regi dagens lys. Everket fylte 50 år og ønsket ved sin markering en bokutgivelse. Sentral bak dette arbeidet var Unni Torsvik, kombinasjonen ansatt ved bedriften, medlem av historielaget og en lenge tenkt tanke ble løsningen.

SVARTISEN

Nr. 49. 3. Årg.

Torsdag 15. Desember 1968

Løssalg kr. 4,-

E-verkets jubileumsbok

Tekst & Foto: Dag Tessem

Til Meløy Kommunale elektrisitetsverks 50 års jubileum er det blitt laget en jubileumsbok. Sentral person bak utgivelsen har vært Unni Torsvik, mangeårig ansatt ved E-verket. Hun har stått for innsamling av stoff og billedmaterieil til jubileumsboka og redigert den. Tankene om en jubileumsbok har svivet lenge i bakhodet på henne. Derfor hadde hun mye av materialet klart da spørsmålet om en jubileumsbok ble reist. Historielaget står som utgiver av boka.

- Det har vært et morsomt arbeide for å få til denne jubileumsboka. Mye av stoffet i boka er knyttet til medarbeidere som har en lang tjenestetid bak seg i E-verket (f.eks. Harald Tidemann, 42 år, Johan Jørgensen, 37 år). Med så mange medarbeidere som har vært med i oppbyggingen av E-verket i umiddelbar nærhet, så har det lettet mye av arbeidet. Jeg har dem jo i huset.

La det med en gang være sagt; jubileumsboka er blitt et meget leseverdige produkt. Fine fargebilder med Meløy-motiver løfter boka, gir den en lokal identitet. For, E-verkets virksomhet er nært knyttet til elektrifiseringen av Nordbygda, Sørbygda og øyene, noe billedspråket understreker.

Redigeringsmessig får vi et stort sett kronologisk gjennomgang av alle større begivenheter. Og det er

leseverdige og interessant.

Det er forresten rart å tenke på: 50 år tilbake i tiden og store deler av Meløy hadde en standard m.h.t. elektrisitet som uland har i dag: lampeolje til lys, ved til varme. Glomfjord var elektrifisert gjennom leveransene fra Fykan. Kraften herfra skulle bli basis for utbyggingen i resten av kommunen i det Meløy hadde rettigheter til andeler av kraften.

Allerede i 1916 ble det luftet planer om konsesjonskraften, men i hovedsak kom dårlig økonomi til å stoppe planene. Men fram mot 1937 - 38 ble utlånsmødigheten for stor i kretsene og til slutt ble man enige om at kommunens kraftforsyning var et kommunalt anlegg. En komité med Bernt Lund i spissen ble forløperer til det første styret i E-verket.

Grunnlaget var 25-perioders kraft

fra Fykan og i 1939, lille julaften kunne spenningen settes på i Nordbygda.

Krigstiden representerte en mellomperiode vedrørende utbygging og 2. byggetrinn kom man først i gang med i 1945 (Osa-Førøy, Osa-Bjæringen, Enga-Grønøy samt sjøkabel fra Neverdal til Osa) og var ferdig i 1948. Bolga fikk strøm i 1951 som en del av 3. byggetrinn. Og i 1952 var omkoblingen til 50-perioders strøm foretatt.

Samtidig med utbyggingsoppgavene skjer det en oppbygging av E-verket som bedrift. Abonnementer kommer til og en administrasjon må bygges opp.

En annen stor begivenhet i E-verk-

ets historie var byggingen av Lysvatn kraftstasjon og som sto ferdig i 1963. Den representerte for E-verket en stor tyngde i og med at man nå kunne stå for en stor del leveranse med egenproduksjon.

Etterhvert som utviklingen gikk sin gang med større kraftbehov, ble man knyttet til samkjøringen og 132-Kv-linjen var en viktig milepæl i så måte da arbeidet med den kom i gang i 1968.

Hele tiden har E-verket arbeidet med å forsterke og bygge ut linjene til sine abonnenter. Boka forteller om den kontinuerlige opprustningen som fant sted samtidig som utbyggingen foregikk.

Jo, det er underholdende historie

vi får presentert. Til slutt i boka er det laget en oversikt over bedriftens ansatte, E-verkstyrer og E-verkstyrere gjennom tidene.

Det er en bok som både ansatte og andre med tilknytning til E-verket kan være stolte av.

Men det var ikke bare i Glomfjord at elektrisiteten var kommet i mellomkrigstiden. Mindre kraftverk og aggregater var satt i drift i enkelte kretser i kommunen: Vassdal, Halsos, Herstad, Risvik og Selstad. Kraftverket i Vassdal var på hele 40 kw (ikke mer enn hva fire naboer i dag bruker under julebaksten og minus 10 grader og østavind).

Hordlandsposten

ØKER MEST
I HODD

Tirsdag, den 10. november 1988

Meløy Historielags årbok "

for 1988 er nå inne til trykking, og den vil om alt går som planlagt være i salg siste halvdel av november måned.

Meløy

Den stille fjerding

Årbok nr. 4
Meløy Historielag

Selv om det ikke er no'n prestasjon,
så er det for oss blitt en fast tradisjon
å gi ut en årbok hvert år!

Og om disse bøker nok ikke er best,
så blir de av flere og flere dog lest,
og anerkjennelse får!

Vel møtt i boken av året,
kanskje blir den som den beste kåret?
Mye godt stoff er det her å finne,
som lar den nostalgiske sol få skinne.

Vi takker for bidrag fra våre skribenter,
som alle har sine særegne talenter.
Vi håper på mer til neste gang
av gamle hendelser, uttrykk og slikt –
Å ta vare på den slags vi ser som vår plikt,
ja, til dette vi endatil føler en trang!

RoSp

Ny årbok fra Meløy

NP LARS ROBERTSEN

Årets Meløybok – den fjerde i rekken – foreligger nå. Det er Meløy Historielag som står bak årboken for 1988. Historielaget skal ha honnør for det arbeidet de har nedlagt. Selv om en noe bedre redaksjonell behandling av en del av stoffet hadde vært ønskelig, er helhetsinntrykket godt.

Boken er langt fra blitt en oppramsing av gamle historier. «Meløy – den stille fjerding» byr på mye interessant stoff fra kommunen.

Årboken, som er trykket i et opplag på 1500 eksemplarer, er blitt en tiltalende trykksak illus-

trert med bilder og tegninger fra gamle Meløy.

I årboken finner vi artikler om Amerika-utvandringen fra Meløy og Rødøy før 1920, som er signert Per Swensen. Åse Jektvik har tatt for seg dialekten i Meløy i sitt bidrag. Artikkelen Glomfjord-Rendalsvik tur/retur 1941 er ført i pennen av Per Heimdal.

Ellers finner vi i boken blant annet artikler om fuglefaunaen på Halsamyran, på utslått i Sollifjellet, en redningsdåd ved Gamvik i 1910, Meløys første herredstyre og ordfører, Venvikvågen og dens skjebne, treskoproduksjon i Vassdal. Bakerst i boken er det lagt opp til en liten billedkavalkade over noe av det som har skjedd i Meløy det siste året.

Årboka er her

Historielagets tradisjonelle førjulspresang, årbok og kalender, er nå å få kjøpt i de fleste dagligvareforretningene i Møløy. Så fersk er årboka at red. bare har fått tid til å lese en del av artiklene. Men her er mange fine godbiter. Øistein Birkelunds vakre fuglebilder er perler for øyet. Årboka har et opplag på 1500 og den har et budsjett på 70-80.000 kr. I utsalg koster den 100 kr. Historielagets kalender kommer på 25 kr. Utførlig omtale i neste nummer.

Meløy

Den stille fjerding

Meløy Historielags årbok nr. 4 foreligger nå i handelen og enkelte steder kan melde om utsolgt allerede. 24 redaksjonelle titler er det blitt plass til og som vanlig har man funnet fram til fotografier som ikke tidligere har vært offentliggjort. Erling Nystad har illustrert flere av artiklene med sine tegninger. Redaksjonen er ikke snauere i år også at forordet er laget på rim.

Boka innleder med en billedserie av vår fuglefauna i farver av Øystein Birkelund og følger så på med en beskrivelse av fuglelivet på Halsamyran, et våtmarksområde mellom Grønøy og Langåsen. Å gjengi innholdet av alle titlene vil bli i meste laget, da er det bedre å kjøpe boka. Det blir et subjektivt utplukk av undertegnede. Innholdet spenner fra beskrivelsen av rene hendelser i nyere historisk tid til artikler med mer analytisk innhold. Under sistnevnte kategori er Per Swensens artikkel om amerikautvandringen fra Meløy og Rødøy i perioden før 1920. Fra 1859 er det registrert hele 1238 utvandrere fra disse kommunene. Vi får bl.a. en beskrivelse av mange av de årsaksforhold som førte til utvandringen.

Per Swensen har også laget en artikkel om Meløys første ordfører, Ole P. Dahl. For sin tid har Dahl vært av det vi i dag kaller en ressursperson, eller i den tidens språkbruk, en av bygdas beste menn. 23 år gammel, allerede kommunekasserer. I 20 år satt han som ordfører, fra kommuneavdelingen i 1884 til 1904.

Kåre Halvorsen tar oss med på utslått i Sollifjellet ved Reipå. Dette var produksjonsform som var vanlig i jordbruk til ikke altfor mange år tilbake; spesielt husmannsplasser som hadde lite for. Vi får et innblikk i både hvordan arbeidet ble organisert og hvordan det ble utført.

Kornelius Osa, Historielagets første æresmedlem har bidratt med to redaksjonelle titler i år, "En slitsom dag" og "Fra gamle protokoller", sistnevnte gir oss et innblikk i Sørbygdas Totalavholdsforening. I førstnevnte tittel blir vi med på en så enkel sak som å skifte ut et vindusfag i Åg bedehus en ikke

helt enkel sak når man var avhengig av åpen båt. I dag tar det 10 minutter med ferja over fra Forøy til Åg. I sydvestkuling ble det en slitsom dag.

Alfred Enga bidrar med tre artikler, "Sommerturer til Svartisen", "På selfiske" og om "Ho Jacobi og han Stor-Maarten". I førstnevnte artikkel får vi høre om hvordan det var å oppleve den store strømmen av turistskip inn til Holandsfjorden.

Av andre bidragsyttere nevnes: En redningsdåd ved Gamvik 1910, av Olav Svenning, Spillemannen og Slåttkaren, Rolf Dybvik, Meløys første herredsstyre - 1884, Per Swensen, Fra ladestedet Mosjøen til Glomfjord for 70 år siden, Nils Hillestad, Nordlandspresten, Bjarne Jacobsen, Treskoproduksjon i Vassdal, Hallvard Kris-

tensen, Et forlis ved Vardø 1864, Olav Svenning, Venvikvågen i Meløy og dens skjebne, Palmer Johan Losvik, Gammelstabburet forteller historie, Kristine Handeland, Dialekten i Meløy, Åse Jektvik, Glomfjord-Rendalsvik tur/retur 1941, Per Heimdal, I nærkamp med nordveststormen, Sigurd Brattland.

Til slutt i boka får vi presentert gammel året samt årskavalkaden i bilder.

Joda, her er mye morsomt stoff som skulle interessere de fleste.

Sats er utført av Bolga Kompetansesenter A/S forlagt ved Lofotboka, Værøy og trykk i Offset Nord A/S Bodø.

Redaksjonskomiteen har vært Øystein Birkelund, Anita Våtvik og Anfinn Myrvang.

Meløy-kalenderen 1989

Glomfjord

Historielaget:

- ÅRBOKSKRIBENTER, TA FATT!

A. Myrvang

- Salget av årets bok og kalender har gått godt. Men neste år vil vi likevel prøve å komme litt tidligere på markedet, sier formannen i Meløy Historielag, Per Swensen.

Historielagets årbok nr. 4 ble også en lokal bestselger, ingen tvil om det. Boka, og kalenderen også for den saks skyld, er en populær gaveartikkel, og mange meløyfjerdinger vil gjerne ha den i sin egen bokhylle. Boka kommer i et opplag på 1.500, men det tallet kunne nok økes. Beiam Historielag, f.eks., selger et antall årbøker som omtrent tilsvarer innbyggertallet i kommunen.

- Men for å nå et større publikum må vi kanskje på en eller annen måte fornye oss i årbokssammenheng. Styret er innstilt på å prøve å gi hvertfall en del av stoffet et mer journalistisk preg, og også gi plass for stoff av nyere dato. En hendelse behøver altså ikke være eldgammel for å forsvare sin plass i årboka.

- Men fortsatt tar vel Historielaget imot den gode, gamle historien?

- Selvsagt. Den hører naturlig med i en årbok. Men vi må ikke glemme at det vi skriver om nåtiden, engang blir historie. Vi må ikke glemme å ta vare på det som skjer nå, og det er jo nå vi har de beste kildene.

- Du nevnte at 1989-boka skal komme tidligere?

- Vi vil forsøke å komme i gang med arbeidet allerede i løpet av vinteren. Målet er å ha boka klar til trykking før sommerferien.

Derfor vil jeg oppfordre både gamle og nye skribenter om å ta pennen fatt allerede nå. Vent ikke for lenge.

Og gi et vink til årbok-komiteen, Øystein Birkelund, Anita Våtvik og Anfinn Myrvang, om ditt/dine bidrag.

Spesielt stoff?

Jeg kan jo bare nevne at grunnskolen i Norge i år feirer sitt 250-årsjubileum. Skolestoff, skolebilder og minner fra skoletiden er derfor spesielt godt stoff i år.

Forøvrig vil vi ikke lede skribentene for mye inn i en spesiell gate. Kilder og hendelser er mange, og slett ikke så vanskelig å få øye på, bare vi ser oss litt rundt og gir oss litt tid.

Ellers ønsker vi - i år som før - bilder til neste års kalender. Her viser det seg at gamle stedsbilder, og ikke minst aktivitetsbilder faller i god smak. Og vi ser

- Takk til alle bidragsyttere i årets bok. Og begynn allerede nå og tenk på neste bok, sier Per Swensen.

gjerne flere vinterbilder. Heller ikke gamle for å komme med, sier Per Swensen.

Streif- tog

I MELØY

Ved Ørnes-kontoret

Nordlandsposten

onsdag, den 15. februar 1989

Årbokseminar

Førrige helg var det årbokseminar på Bolga. Seminaret gikk i regi av Lofotbok-forlaget. En rekke årbokutgivere fra Nordland deltok. Stedet for seminaret var Bolga Gjestegård.

Nordlandsposten

ØKER MEST
I BODG

Fredag, den 17. februar 1989

Konkurransen om beste bilde i Meløy

Vi er på jakt etter et godt bilde som vi skal bruke til forsidebilde på Meløy Historielags årbok 1989, sier formann i Historielaget Per Swensen.

Derfor har vi bestemt oss for å utlyse en konkurranse, og det bildet som blir vurdert som det beste vil bli premiert med kr. 750,-

Vi ønsker fortrinnsvis at det skal være et fargebilde, og vi ønsker at bildet skal ha tilknytning til Meløy, sier Per Swensen. – Og bildet /bildene må vi ha i hende før mai måned, sier han.

Gamle seil- fartøyer fra Meløy

Meløy Historielag er på jakt etter bildet av gamle seilfartøyer fra Meløy. Det være seg bilder av jekter, galeaser eller andre gamle seilfartøyer, sier formann i Historielaget Per Swensen.

Bildene skal brukes på en utstilling Meløy Historielag skal ha i Glomfjord, 9. mars. Vi er også interessert i å få opplysninger om gamle seilfartøyer som har vært i bruk i Meløy, sier Per Swensen. Og folk som har slike bilder eller sitter inne med opplysninger bes kontakte han.

MeløyAvisa

SVARTISEN

Nr. 10. 4. Årg.

Torsdag 9. Mars 1989

Løssalg kr. 5,-

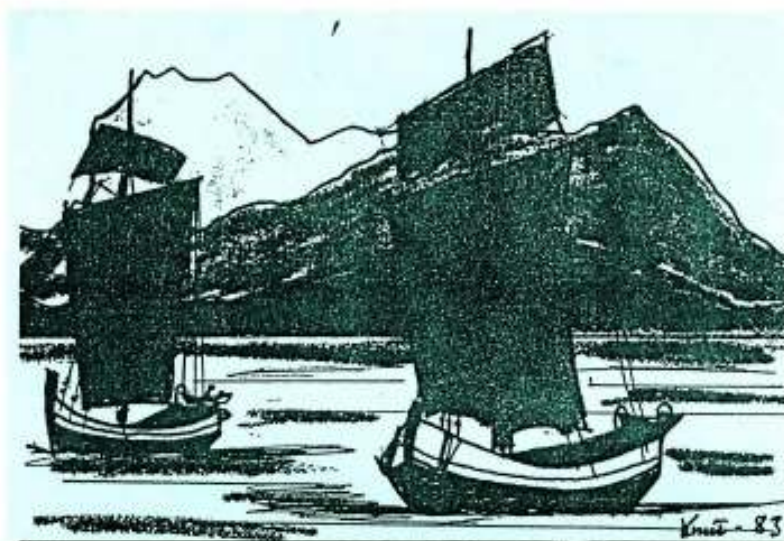
Meløy Historielag

FOREDRAG

Glomfjord Hotell Torsdag 9.3. kl 19.00

Historien om Jekta Paulines ferd i Pomorhandelens kjølevann
(1986) Foredrag m/lysbilder av museumsleder Waling T. Gorter
Grønvik, Vadsø Museum.

Meløy Historielag i samarbeid med Folkeakademiet

Historielaget inviterer til

FOTOKONKURRANSE

A. Myrvang

Hvem kunne ikke tenke seg å få et godt Meløy-bilde mangfoldiggjort i 1.200 eksemplarer, få bildet spredd i hele bygda - og vel så det, og attpåtil få 750 kroner for motivet?

Nå har altså enhver meløyfjerding sjansen til det. Meløy Historielag inviterer fotointeresserte meløyfolk til å sende inn forslag til forsidebilde til Årboka -89.

- Vi vil helst ha lysbilder, i stående format, sier Øystein Birkelund, som er medlem i årbokkomiteen. - Gode papirkopier, i farger selvsagt, kan også brukes.

Motivet må klart og tydelig være hentet fra Meløy. Det kan være natur, aktivitet, folkeliv, eller at bildet på en eller annen måte forteller noe om kommunen.

Og: frist for innsending av bilder er satt til 1. mai.

Bildene kan sendes enten til Per Swensen, Bolga eller til Øystein Birkelund, Engavågen.

Så meløyfjerdinger: Finn frem billedsamlingen, eller dra ut på fotojakt. Vinnerbildet honoreres som nevnt med 750 kroner. Innsendere må huske å merke bildene tydelig med stedsnavn og fotografens navn og adresse.

Streif- tog

I MELØY

Ved Ørnes-kontoret

Nordlandsposten

Tirsdag, den 21. mars 1989

Den gamle

Meløygården på Meløya bør vernes. Det mener både Meløy Grendeutvalg og Meløy Historielag. Historielaget har nå satt seg i sving med å få tak i en student som kan ta sin diplomoppgave på den gamle Meløygården.

Nordlandsposten

Tirsdag, den 21. mars 1989

Meløy Historielag

jobber i samarbeid med skoleverket i Meløy med å få utgitt en bok om skolehistorie for Meløy i forbindelse med skolelovens 250 årsjubileum. Tanken er at skolene i hver enkelt skolekrets skal skrive sin kretshistorie mens historielaget skal konsentrere seg om fellesstoffet. – Vi er selvsagt interessert i gamle skolebilder, sier leder i Meløy Historielag Per Swensen. Folk som mener de har stoff eller bilder å bidra med kan enten ta kontakt med historielaget eller med skolen i sin krets.

Meløy

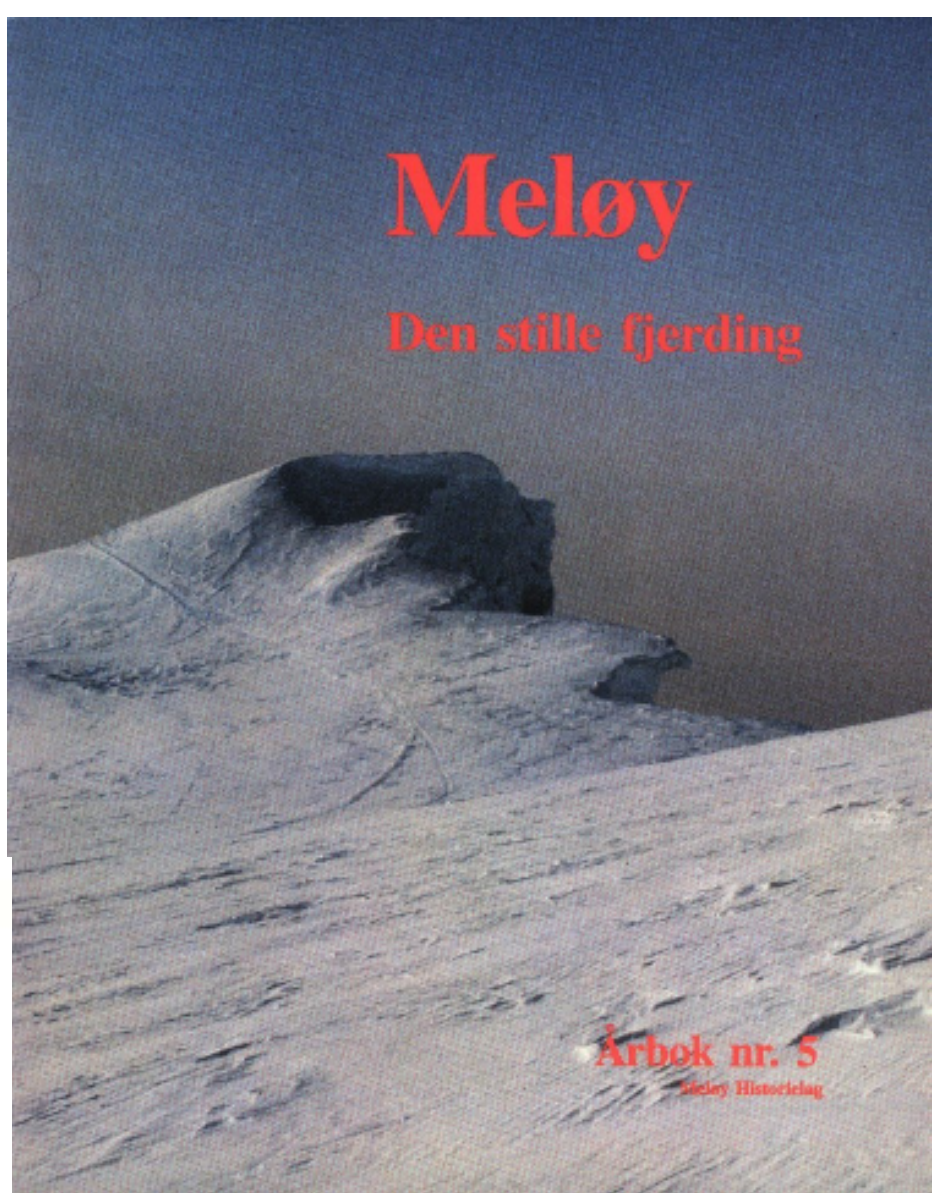
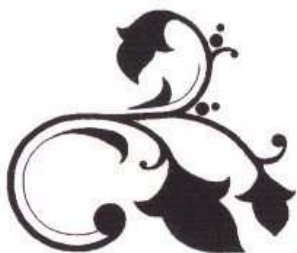
Den stille fjerding

Et lite jubileum du åpner her,
- den femte årbok på rad!
Og foran deg ligger beretninger
med fengslende stoff på hvert blad.

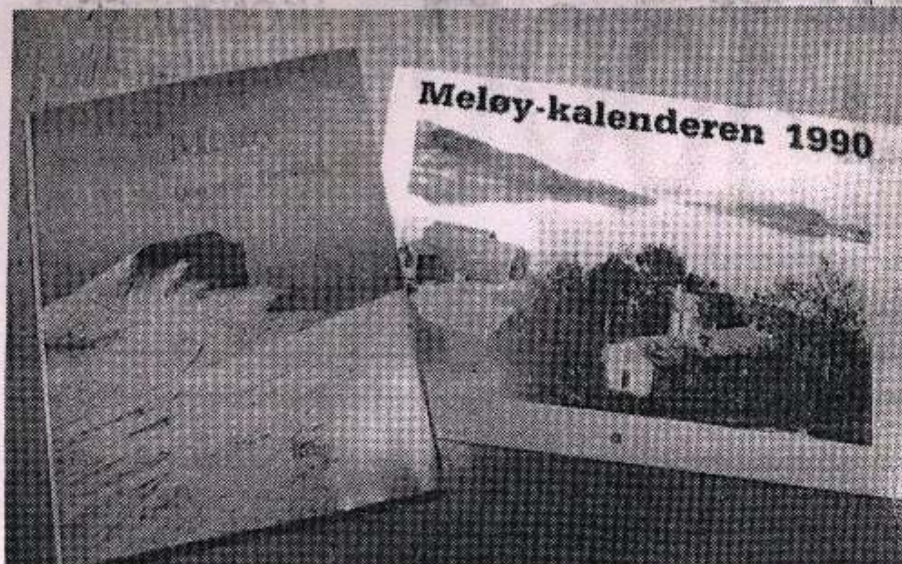
Av innholdet kan vi nevne i fleng
ulv, bjørn og jeger -
redselsnatt, flora og guttegjeng,
og mye mer som fortiden preger.

Flåte fra ubåt, veifest og foss,
turisme og fjellverden og mye mer -
kort sagt, mye som opptar oss
og har spesiell karakter.

Den linjen vi fører,
er stoff fra amatører.
Derfor så ber vi akkurat deg,
kjære leser, hjelp oss på vei
med stoff til vår neste bok!
Noe å fortelle, det har du nok!
Har du problem med å føre det i penn?
Nevn det likevel, og vi sender deg en venn
som gjerne tar seg av saken,
så la ikke det være haken!

Lørdag, den 25. november 1989

Kalender og årbok fra Meløy i salg

NP GUDRUN BARLAND

Nå er de kommet. Meløykalenderen for 1990 og årbok for Meløy. I passe tid for de som tenker på dette som julegaver. Kalenderen inneholder tilsammen 25 bilder fra tidligere tider. Årboka inneholder både nytt og gammelt, både i skrift og i bilde.

Det er sjettede gang Meløy Historielag påtar seg denne oppgaven med å gi ut kalender. Årboka kommer ut for femte gang. I årboka i år kan vi blant annet lese om da Holandsfjordveien ble tatt i bruk i 1966. Svartisen og Enga, fjord og fjell, både dikt og artikler, og en sørsang fra Holandsfjorden. Et godt stykke bak i boka finner vi gamle historier fra Bjæringen og helt først i boka er det glimt fra floraen i Meløy. Den artikkelen er godt illustrert med fargebilder. De fleste av bokens artikler er illustrert med gamle svart/hvitt-bilder eller tegninger.

Alt det arbeidet som ligger bak

disse to produktene er laget på frivillig basis, og historielaget er helt avhengig av bidrag fra alle som har noe. Dette gjelder både bilder og artikler. Uten lesernes hjelp kan det ikke bli noen årbok, eller noen kalender.

Både årboka og kalenderen fåes kjøpt hos de fleste forretninger i Meløy, på bokhandler i Bodø eller på Bolga kompetansesenter, og på Meløy kommunes kulturkontor på Ørnes.

Meløys årbok 1989

Årets bok, nummer 5 i rekken, som det driftige historielaget har utgitt er full av spennede lesning. Selv om man ikke er spesielt lokalhistorisk interessert fra før av blir man i alle fall svært nysgjerrig på mange ting etter å ha lest årboken.

Mange unge vil trolig finne veien til bestefar eller bestemor for å få vite mere om hvordan det var i gamle dager i Meløy.

Eli Brattlands artikkel om floraen i Meløy var lærerik og interessant. Rikt illustrert som den var med fine fargebilder blir den et fint tilskudd til bruk i skolen og for andre som vil lære litt mer om de nordnorske blomstene.

"Malmberget"s siste reist og reidselsnatten på Støtt-fyret gav oss et lite innblikk i hva som har skjedd ute på det frådende hav "før i tiden".

Nils Hillestads "guttedager i Glomfjord" var et artig tilbakeblikk i tid, og det samme var det glimtet han gav oss fra Meløys fjellverden.

Kornelius Osa tar oss med på en

liten rotur til Fykanfossen den gangen fossen kastet seg ut i sjøen med bulder og bak. Ellers var det også mye annet av interesse.

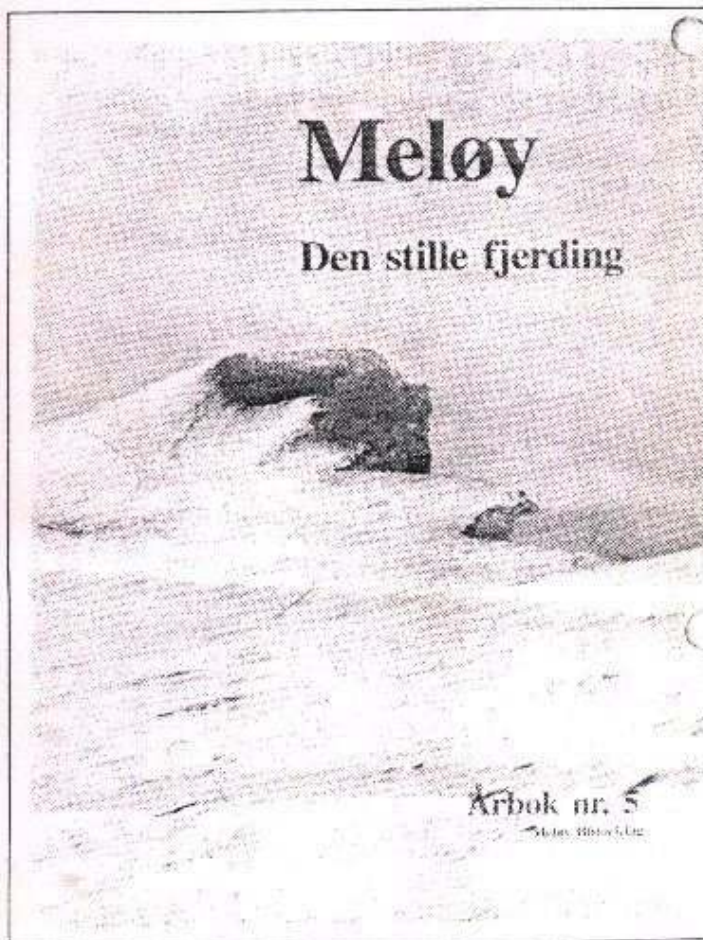
Litt krigshistorie er det også blitt plass til. Ellers er der dikt, litt tro og overtro samt tradisjoner fra gamle dager. Turer til Svartisen blir det også blitt plass til, samt historier fra Bjæringen.

Jeg er ikke i tvil om at boken blir å finne under svært mange juletrær i år også.

Mange av dagene i romjulen vil nok gå med til å gjøre seg bedre kjent med Meløys historie.

Meløyfjærdinger, gratulerer med en kjempeflott årbok!

Årbokas kommer nok til å ligge under mange juletrær i år.

Side-problemer for Meløy-boka

HÅVARD WILLASSEN

Årets opplag er fordelt og sendt ut til de forskjellige utsalgsstedene i Meløy og Bodø, og i går ble det oppdaget feil ved omkring halvparten av bøkene som skal selges fra Ågskardet. En observant leser registrerte raskt at at flere av sideene var forvekslet. Sidetallet 29 til 35 mangler helt. Til gjengjeld er sidene 14 til 28 kjørt to ganger.

— Det er en kjedelig sak, som nok skriver seg fra en feil under innbinding i Bodø. Men heldigvis lyder alt på at det kun dreier seg om et relativt lite parti av totalopplaget. Så langt mener vi det kan dreie seg om 20 - 50 bøker. Uansett ber vi folk bla gjennom bøkene før de handler. Alle skal få det produktet de betaler for, sier formann i Meløy historielag, Per Swensen, til Nordlands Framtid. Swensen tror ikke feilen som er avslørt vil få særlig store konsekvenser for det viktige førjulsalget og totalopplaget.

Innholdsmessig er årets Meløy-bok av god kvalitet. Stoffområdet byr på mye variert og spennende lesning fra hele kommunen, og på sitt beste er årboken en virkelig lokal kulturskatt for folket. Boken er rik på illustrasjoner, men artiklene er gjennomgående kortere enn det vi tidligere har vært vant med. Det bør også nevnes at historielaget samtidig har utgitt en årskalender med et sjeldent berikende utvalg gamle bilder, der kjente og kjære i lek, aktivitet og arbeid står i fokus. Redaksjonskomiteen for årets årbok har bestått av Anita Waatvik, Øystein Birkelund og Anfinn Mvrvang.

Driftige Meløy historielag er nå ute med en rykende fersk og velkomponert årbok for Meløy. Årets utgave viderefører på alle måter den gode tradisjon og store betydning slike bøker har fått hos folket, vel og merke dersom man er i besittelse av den «riktige» utgaven. For dessverre ble det i går avslørt en teknisk feil, som forringer deler av opplaget på i alt 1 500 trykte eksemplarer.

Grete Johansen ved Bolga Kompetansesenter som har tekstbehandlet stoffet på data og Per Swensen i Meløy historielag viser fram den nye årboka og årskalenderen. Dessverre er det nå oppdaget feil på en del av årbok-opplaget.

Foto: HÅVARD WILLASSEN

Meløy-kalenderen 1990

Ornes Handelssted for 1940.

Meløys år- bok 1989

*I årboka for Meløy der skrives
om bygdas blomster og prakt –
Men alt som i boka der sies
er ikke rett alt det som er sagt.*

*Der skrives om blomster og flora.
Der følger og bilder med.
Men skribent – hold deg på jorda
for bildene er fra et annet sted.*

*Det var nok en miss – en flause –
av skribenten denne gang.
Jeg måtte ta ekstra pause
og studere det ennu en gang...*

*For bildene er tatt hos en «nabo»
Langt inne på Sundsfjord fjell.
Vi kan vel alle her sanne
at i Meløy de hør ikke tell – –*

Rolf D.

SVARTISEN

Meløy Historielag

Boksalg

Vi har enda noen bøker og kalendere igjen fra tidligere årganger. Benytt sjansen nå til å sikre deg en komplett beholdning av Historielagets utgivelser, noen til reduserte priser.

Jeg bestiller med dette

- ..... eks. "Meløy komm. elverk 50 år" kr 50,-
- ..... eks. "Fra Juvika til Vesterålen" kr 50,-
- ..... eks. Årbok 1986 kr 80,-
- ..... eks. Årbok 1988 kr 100,-
- ..... eks. Kalend. 1986 kr 25,-
- ..... eks. Kalend. 1990 kr 25,-
- ..... eks. video "Den stille fjerding" kr 150,-

Bestillingen sendes til Historielaget v/Anita K. Waatvik, 8150 Ørnes.

Navn:.....

Adr.:.....

MELØYFJERDINGER - begynn å tenk på neste årbok

Av Anfinn Myrvang

I Meløy Historielag er man allerede begynt å planlegge og tenke på neste års årbok. I den forbindelse vil historielaget minne gamle og nye lesere og skribenter om å ta penna fatt og hive seg utpå med nye skriverier. Uten den gode tilgang på stoff fra folk med tilknytning til gammel og ny historie fra kommunen kunne det nemlig ikke blitt noen bok.

Men historielaget er svært takknemlig for alle som de siste årene har kommet med bidrag. Her kan vi virkelig snakke om at bygdefolket går sammen om å ta vare på en del av kulturarven.

For å være sikker på å få boka ut i god tid før jul må historielaget ha stoffet innen 1. mai. Denne fristen ber vi skribentene merke seg.

Og: Det er ikke snakk om at man må være forfatter eller storskribent for å være med. Vi er interessert i alt: gamle sagn og fortellinger, opplevelser i krig og fred, spesielle hendinger i bygdene, personskildringer, opplevelser i arbeid og fritid, om jubileer og festreiser,

smått og stort fra lag og foreninger, kulturliv og tradisjoner. Kort sagt: alt som har interesse for den alminnelige kvinne og mann - og som bør huskes for ettertiden.

Meløy Historielag utlyser i år, som i fjor, fotokonkurranse på forsidebildet. Også her er fristen 1. mai for å sende inn bilder. Bildene må helst være dias (lysbilder) i høydeformat. Hver deltaker i fotokonkurransen kan sende inntil fem bilder.

1. premien er 750 kroner og 2. premien er 500 kroner.

Både bilder til fotokonkurransen og stoff til årboka kan sendes til

medlemmene i årbokkomiteen, som i år er Eli Brattland, Halså, Anita Wätvik, Ørnes og Anfinn Myrvang, Engavågen.

ÅRSMØTE

i Meløy Historielag på Ørnes Hotell søndag
4.mars kl.15.00

Stvret

ONSDAG 14. MARS 1990

Streif- tog

I MELØY

Ved Ørnes-kontoret

Det ble gjenvalg

på hele styret på Meløy Historielags årsmøte. Styrets sammensetning er slik: Per Swensen, formann, Anita Waatvik, sekretær, Rolf Sørgård, kasserer, styremedlemmer: Oddleiv Torsvik, Bjarne Neverdal og Anfinn Myrvang.

Streif- tog

I MELØY

Ved Ørnes-kontoret

Nordlandsposten

Fredag, den 3. august 1990

Historielags- årsboken i rute

Meløy Historielags årsbok er i rute. Det har kommet inn nok artikler. Det er like før boka skal sendes inn for setting på trykkeriet. I midten av november regner vi med at årboka for 1990 skal være lagt ut til salg. Meløykalender regner historielaget med at det skal bli også i år. Til den mangler laget fortsatt noen bilder. Det er deler av kommunen vi gjerne skulle hatt bilder fra, sier Per Swensen. Reipå, ja i det hele tatt fra nordbygda skulle vi gjerne hatt gamle bilder fra, sier formann i Meløy Historielag.

SVARTISEN

Nr. 22. 4. Årg.

Torsdag 8. Juni 1989

Løssalg kr. 5,-

Almuestuen på Meløya

Foto Elsa Norum

Ikke alt er like velholdt på Meløya. Mellom det gamle bankbygget og Nerstua ligger noen hus som må få betegnelsen en skamplett for den ellers så nydelige øya.

Her ligger Meløy kommunes gamle administrasjonssenter. En gammel kulturarv som er gått i glemmeboken. Husene står for fall.

Meløy kommune har et ansvar her

selv om det ikke ligger i kommunesentret Ørnes.

De "ansvarlige" i denne saken bør snarest reagere. Det ettermele som almuestuen har fått er ikke Meløy kommune verdig.

Skjøte vedr. Almuestuen og "Keipen" (Helgesen-huset) ble tinglyst og i Meløy Historielags eie på nyåret 1996.

Meløygården til heder og verdighet

Marit Linnerud, Børum og Goro Rusten, Tynset, byggtekniske studier, Heidi Høiseth, Lillestrøm, Arkitektstudier, står her foran en av de aktuelle bygningene.

Meløy herreds gamle administrasjons-senter oppmålt og tilstandsregistrert av studenter fra NTN i Trondheim høsten 1990.

En av de eldste adelsættene i landet vårt er slekten Benkestokk, den er av særlig interesse også for oss idag fordi Meløygården tilhørte i lange tider denne slekten. Fra 1884-1953 var Meløygården på Meløy kommunes administrative senter. Siden tidlig på 70-tallet har de fleste bygninger stått ubeboet, men nå har interessen tatt seg opp for å ta vare på denne unike samlingen av hus på området. Meløy Historielag og Meløys Grendeutvalg gikk i 1989 sammen om å få utredet en bruks og verneplan for området Meløygården. Etter at fylkeskonservatoren hadde funnet Meløygården verneverdig tok formann i Meløy Historielag, Per Swensen, kontakt med Norsk Teknisk Høyskole i håp om at noen studenter kunne bruke det i en diplomoppgave. Henvendelsen ga positivt resultat. Tre jenter fant oppgaven interessant og var på Meløy i ca. 1 mnd i høst. En diplomoppgave går ut på å skape dokumentasjon for professorer. Det vil si: Utrede alle opplysninger om husene, stedets historiske betydning, alder på husene og tidligere plassering, arki-

tektoriske særegenheter. Det blir og en vurdering av forfallet som har vært stort de siste årene, og hva som skal til for å få husene restaurert. Det er også foretatt vitenskapelig oppmåling av alle hus. Studentene har hatt besøk av professorene Hansteen og Thue, som er veiledere i forbindelse med utredningen. Fra Grendeutvalget opplyses det at grunneiere og huseiere har vist stor velvilje når det gjelder dette prosjektet, og utvalget mener at dette bør det saises penger på. Bak studentene står ei lokal kontaktgruppe som består av, Frithof Tostrup, John G. Stigen (Grendeutv.) Per Swendsen, Rolf Sjørgård (Historielaget.) Anita Waatvik (Komm.repr.) Dette prosjektet kan være viktig for å belyse kommunens og kystkulturens historie og man håper det vil gi positive ringvirkninger for øya. Målet med dette er å få vera og restaurert bygningene på et gammelt fellestun, få skapt liv i husene og området igjen, slik at Meløygården fremstår på nytt som et senter på Meløy.

Nytt fra Meløy Historielag

v/Anfinn Myrvang

Årboka i anmarsj.

Etter planen skal årboka være i salg til helga, eller i begynnelsen av neste uke. Den er stort sett "sydd over samme lest" som tidligere år, og inneholder mye bra stoff. Årets fargebilled-kavalkade viser en rekke kjente og kjære fjelltopper i Meløy. Selv om prisen på årets bok er gått opp, håper Historielaget at boka i år som tidligere vil bli å finne under mange juletrær.

Årboka "Den stille fjerding" blir å få kjøpt i mange dagligvare-forretninger, kiosker, banklokaler og på kulturkontoret.

Vinnere av Foto-konkurransen

Til årets fotokonkurranse kom det inn mange bidrag, og årbok-komiteen hadde så visst ingen lett oppgave å skulle plukke ut vinnerbildene.

Men etter mye gransking og vurdering ble resultatet som følger: Vinnerbilde ble "Spilderhesten", fotografert av Arne Haukland. Dette blir også forsidebilde på årets årbok. Den heldige vinner har fått en sjekk på 750 kroner.

2. premien gikk til Magnar Fagerli for hans "Kveldsstemming fra Reipå". På delt 3. plass kom Lars Gjøviken med "Fiske på Skarsfjorden" og Magnar Fagerli med "Fosser i Glomåga".

Alle disse bildene blir altså å finne i årets bok, selvfølgelig gjengitt i farger.

Nordlandsposten

lørdag, den 27. oktober 1990

Årbok og kalender

Meløy Historielags årbok og kalender er gått i trykken. I midten av november måned regner historielaget med at både årbok og kalender skal være lagt ut for salg. Årboka som er den sjette i rekken har et opplag på 15.000 mens kalenderens opplag er på 12.000.

Kontigentene

øker fra 1. januar 1991. Fra da av koster livsvarig medlemskap i Meløy Historielag 500 kroner (mot kroner 250 ut 1990). Om noen ønsker å betale medlemskontigent hvert år, koster det fra 1. januar 50 kr. (Mot 25 kr pr. år ut 1990).

Så her er det penger å spare for den som melder seg som livsvarig medlem før året er ute. Det er bare å ta kontakt med lagets kasserer, Rolf Sørgård på Meløy, så ordner han den saken.

Neste års Årbok

Det er ikke for tidlig å begynne å tenke på neste års årbok. Historielaget har planer om å la stoff fra krigens dager være et tema i årbo-ka for 1991. Vi har allerede mange artikler liggende, men mottar gjerne nye artikler om minner, hendinger og opplevelser fra krigens dager. Billedstoff fra samme tid er selvfølgelig også svært kjærkomment. Har du noe på hjertet, så ta kontakt med noen fra styret. Navn, adresse og telefon finner du bl.a. på baksiden av Meløykalenderen 1991, som nå er klar for salg.

Meløy

Den stille fjerding

Årbok 1990

Forsidebildet av SPILDERHESTEN er 1. premievinner i årets fotokonkurranse.

Fotograf: Arne Haukland.

SPILDERHESTEN - 719 m.o.h. (tidl. 851) - ligger mellom Spildra og Neverdal. Karakteristisk topp som sees godt fra skipsleia. Rimelig enkel oppstigning fra sørsiden.

Årbok nr. 6

Meløy Historielag

Torsdag, den 29. november 1990

Meløy Historielags årsbok 1990

AV ANNE TOFTAKER

Et bilde av Spilderhesten pryder omslaget på Meløy Historielags årsbok for 1990.

Like gammel som den kjente fjelltoppen som ligger mellom Spildra og Neverdal er bokas artikler neppe, men også årsboka for 1990, som er den sjette i rekken, er spekket med artikler av lokalhistorisk verdi.

80 år gamle Nils Hillestad fra Glomfjord bidrar også i år med tre artikler hvor han deler sin lokalhistoriske interesse og kunnskap med leserne. Andre kjente bidragsytere som Per Swensen, Alfred Enga, Rolf Sørgård, Kornelius Osa, Hallvard Kristensen, Alfon Tidemann med flere bidrar også med stoff til historielagets årsbok.

Hva boka inneholder av forskjellige artikler vil bli alt for langt å ramse opp. Innholdet må leses og fordøyes av hver enkelt leser. Men vi vil tro at alle som er interessert i lokalhistorie fra Meløy vil finne årsboka for 1990 interessant og vel leseverdig.

Anita K. Waatvik med den nye årsboka.

Tirsdag, den 4. desember 1990

Redaksjonskomite-medlem Anita Waatvik med en «rykende fersk» utgave av «gamle Meløy».

Foto: HÅVARD WILLASSEN

Ny årbok for Meløy på markedet

— Joda, vi nærmer oss jul og tradisjonen tro er vi ute med ny årbok for Meløy, sier en fornøyd og stolt redaksjonskomite-medlem, Anita Waatvik. Og det har hun grunn til å være. Sjetteutgaven av historielagets dugnadsverk «Den stille fjerding» gir et meget positivt førsteinntrykk.

HÅVARD WILLASSEN

Boka som nå er lagt ut for salg i Meløy, Bodø og Mo, er sydd over samme lest som tidligere. En rekke bidragsytere tar i ord, strek og bilder leseren med på en reise i gårdagens Meløy-samfunn i hverdag og fest. Vi registrerer at man trekker store veksler på mange av de samme skriveføre ressurs-personene i bygda fra år til år. Også utflyttede meløyfjerdingere er blant artikkel-forfatterne.

Men årboka graver ikke bare i gammel, lokal historie. Den lever også i nuet. Den siste bolken er viet siste års hendelser gjennom en bildekavalkade. Og mange setter nok særlig pris på at Meløvs even-

tyrlige fjellverden blir presentert i tekst og fotos. Her er mange kjente og kjære landemerker. Forsidefotoet av «Spilderhesten», signert Arne Haukland, er for øvrig vinnerbilde i historielagets foto-konkurranse.

— Vi har mye overliggende stoff som vi vil jobbe videre med. Kilden synes utømmelig, så årboka er komme for å bli, sier Anita Waatvik, som allerede nå kan røpe at neste års utgave vil vie andre verdenskrig særlig oppmerksomhet. Parallelt med årboka er historielaget også ute med en ny Meløy-kalender, bygd på historisk billemateriell. Årets Meløy-bok er på 112 sider og har et opplag på 1 575 eksemplarer.

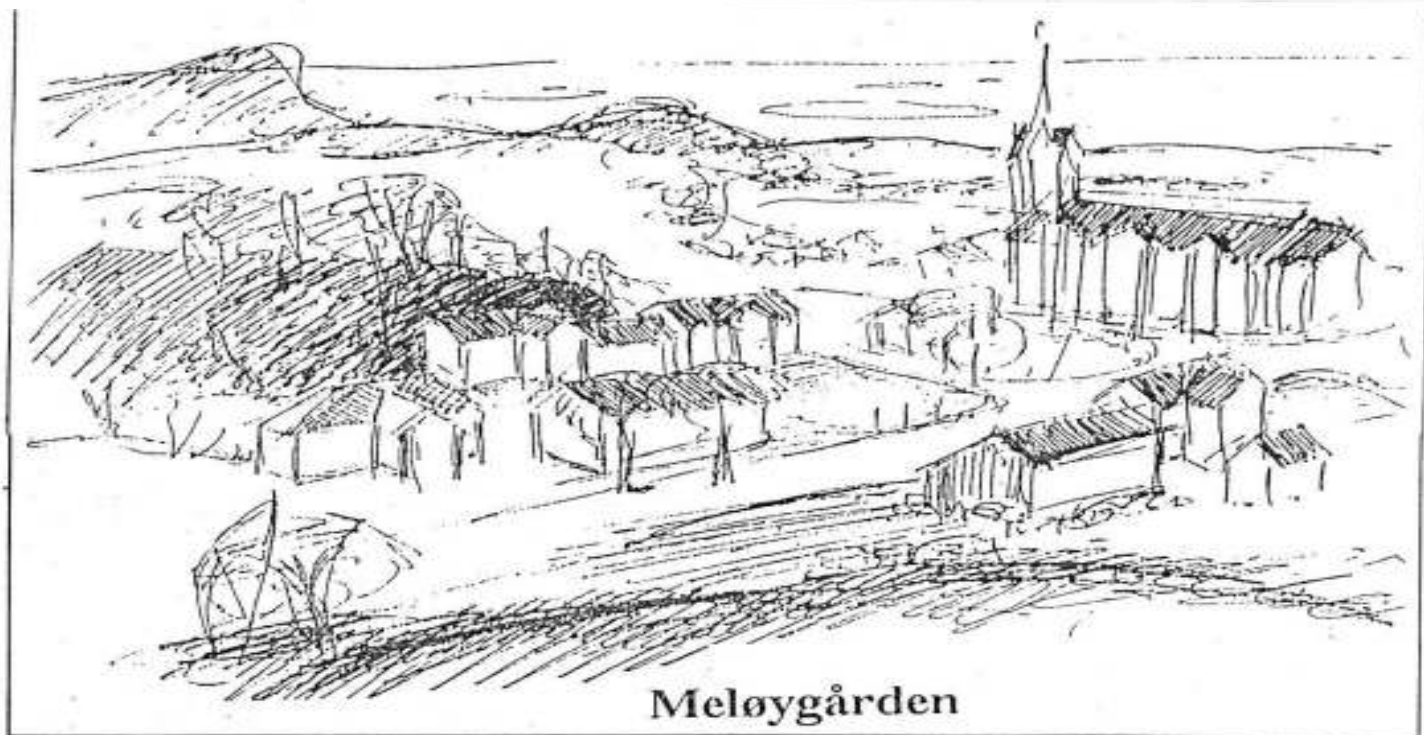
Meløy-kalenderen 1991

Siet.

Bevaring av Meløy- gården

Den eldgamle boplassen Meløygården vil bli vernet for etterslekten. Dette tiltaket gleder både folk på stedet og folk utenfra. Mange har nok gått med tanken om at dette spesielle felt burde bli tatt vare på, men det var først i 1987 at det ble gjort noe konkret i saken. Det er Meløy Grendeutvalg som -etter idé, henstilling og støtte- fra Meløy Historielag- har satt i verk forarbeidet med tiltaket.

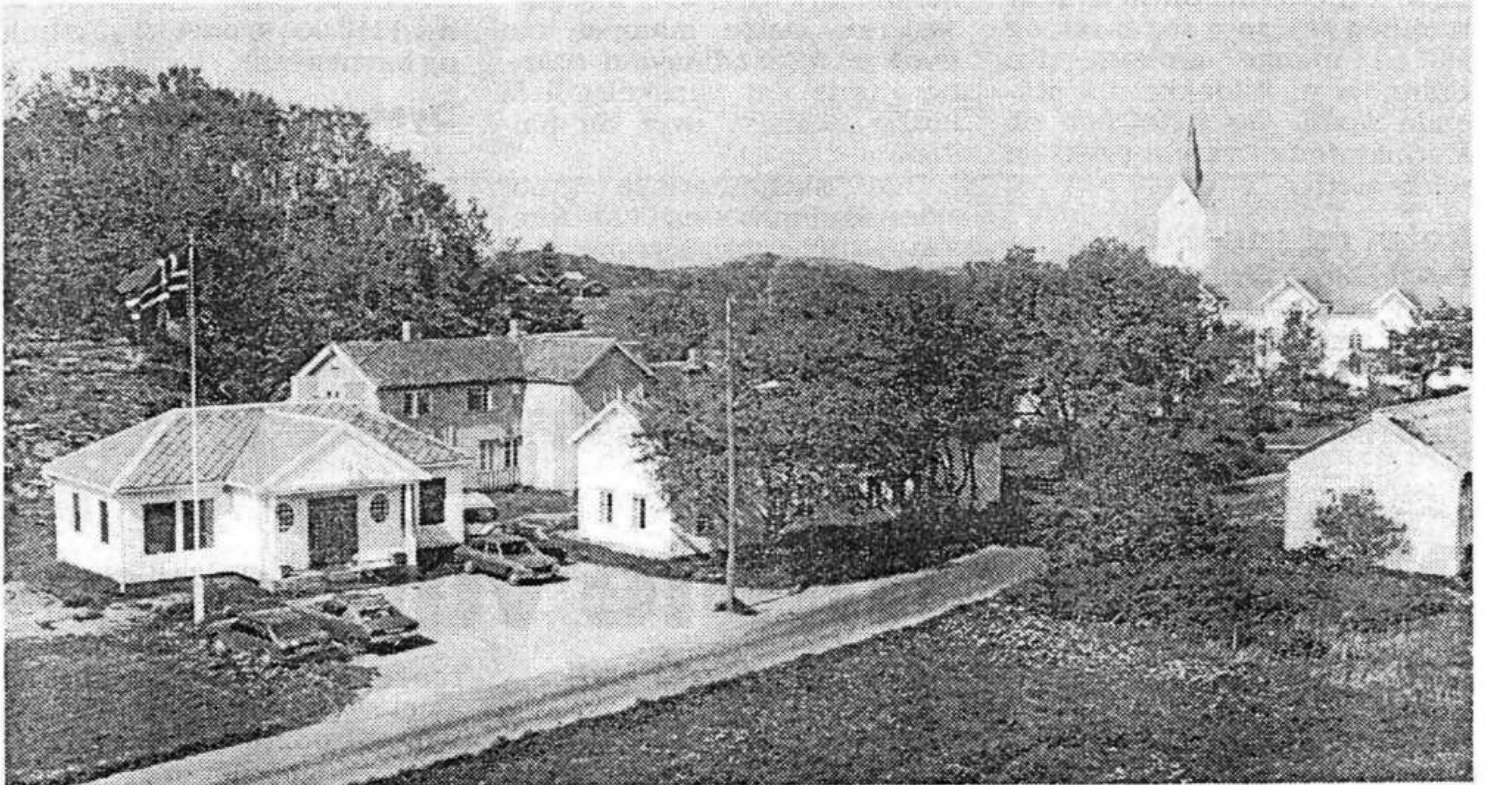
Meløygården

Det tre studenter som i fjor høst var på Meløy og foretok målinger og undersøkelser har utført et stort og grundig arbeide,- og diplomoppgaver foreligger nå fra samtlige.

Et midlertidig arbeidsutvalg, utgått fra Meløy Grendeutvalg, Meløy Historielag og fra grunn-

eiere er nå i full aktivitet med å få utredet de mange ulike spørsmål som melder seg. I første rekke gjelder det snarest å få etablert en stiftelse, eller lignende, forslag avtale med hus/grunneiere, snarlig foretak av beskyttelse mot videre forfall, forslag til framtidig bruk, etc. Det er allerede innkommet løfte

om økonomisk støtte fra et par hold. De førstematerialer til det mest påtrengende er allerede kommet tilstede. Den første start på det praktiske vedlikeholdsarbeide er så vidt gjort. En stor grad av optimisme rår når det gjelder oppslutning om tiltaket.

Vernes. Meløygården på Meløy vil nå bli vernet for ettertiden.

Bevaring av Meløygården

Bebyggelsen på den eldgamle boplassen Meløygården på Meløy vil nå bli vernet for ettertiden. Dette er til glede både for eiere og beboere på området, øvrige folk på stedet og de mange utenfra som har ønsket å bevare dette særegne området.

Fylkeskonservatoren har funnet husene og tunet verneverdig, opplyser Rolf Sørgård til Nordlandsposten.

Mange har nok gått med tan-

ken - og kanskje snakket litt om det, men det var først i 1987 at det ble gjort noe konkret i saken. Det er Meløy Grendeutvalg som etter ide og støtte fra Meløy Historielag har hatt forarbeidet med tiltaket.

En arkitekturhistorisk- og to bygningstekniske studenter ved NTH har hatt til hovedoppgave, etter vel tre ukers opphold på Meløy, med undersøkelser, målinger etc., å planlegge restaureringsarbeidet og tilpasse dette til fremtidig bruk. Studentenes diplomoppgaver er nå ferdige og foreligger på stedet.

Et midlertidig arbeidsutvalg, for utredning av de mange spørsmål som må avklares innen en stiftelse kan bli etablert, er nå i aktivitet. Dette arbeidsutvalg har allerede påbegynt den første praktiske start på vernearbeidet, for snarest å hindre ytterligere forfall.

Arbeidsutvalget består av en representant fra Meløy Grendeutvalg, en fra Meløy Historielag og tre fra huseierne, - inntil videre. Hvis alt går glatt vil en trolig se gode resultater allerede innen neste sommer, sier Sørgård.

MeløyAvisa

SVARTISEN

- din
lokalavis

Ir. 27 6.årgang

Torsdag 11. Juli 1991

Løssalg kr. 6.-

Meløy Historielag

Nå haster det med bilder til årboka !

Nå nærmer det seg innspurten for innsending av bilder til forside og fotokonkurransen i årets utgave av "Den stille fjerding".

Årbok-komiteén er på intens jakt etter fargebilder (papir eller dias), og oppfordrer hermed meløyfjerdingene til å se etter i sine album og gjemmer og sende gode motiver til boka.

Motivene må være: Natur- og stem-

ningsbilder som klart kan stedfestes til Meløy kommune.

Absolutt siste frist for innsending er 10. august. Og bildene må sendes til Meløy Historielag v/ Anita K. Waatvik, 8150 Ørnes.

Dette kan være en lønnsom innsendelse. Årets førstepremie er på kr. 750,-. Det deles også ut 2. og 3. premier.

Så kom igjen, folkens!

PÅ TUR MED MELØY HISTORIELAG

1991 - BEIARN

Søndag, den 11. august 1991

En busslast med nyssgjerrige og historieinteresserte på tur fra Meløy til Beiarn, en av nabokommunene, men likevel ei bygd flere besøkte for første gang.

Fra Vesterli i Skjerstad kommune fører RV 813 til Beiarn, over veiens høyeste punkt 630 m.o.h. og gjennom Reinhornheia tunnel på 478 meter. Deretter fører slyngvei ned til Beiardalen med en praktfull utsikt.

Beiardalen fortøner seg som et 50 km langt trangt, skogkledd dalføre som strekker seg sørover mot Skjelåtind (1.640 m.o.h.) og Svartisen. Mot vest ligger Høgtind (1.405 m.o.h.).

Kommunen har ca. 1.450 innbyggere og kommunesenteret er Moldjord.

Veien møter dalbunnen nede på Storjord, der det er et veidele – oppover eller nedover dalføret.

Turen startet allerede med noen misforståelser på morgenkysten – først vedr. avgangstiden fra Halsa. Denne forsinkelsen var det aldri mulig å ta inn igjen. Derfor kom vi da også for sent til Beiarn etter avtalen med "mottakelseskomitéen", i tillegg til uklarheter om møtepunkt.

Ja, vi kjørte likeså godt ei mils vei forbi venteposten på Storjord, og virret litt rundt nede på Moldjord/Dokmo i uvisshet.

Omsider så var det vår suverene guide og leder av Beiarn Historielag, Øystein Ringaker, som endelig fant oss, og da manglet det ikke på en rikholdig informasjon om bygda under resten av vårt opphold i bygda – først med en busstur ned til riksveiens endepunkt, kaia i Tverrvik.

Videre fikk vi, dessverre noe hastig på grunn av tidsnød, se oss om på bygdetunet på Dokmo. Dette er anlagt på den gamle prestegården, like ved bygdesenteret Moldjord.

Den gamle presteboligen fra 1857 er bygdetunets senter. I tillegg er det flyttet til tunet et antall eldre hus og uthus, deriblant det meste av et gårdstun fra grenda Moli, samt et åtringsnaust med en gammel åtring.

I husets andre etasje finner man utstilt et stort antall gamle bruksgjenstander, verktøy, husgeråd m.v. I første etasje har Beiarn Husflidslag sine lokaler, med vevstue, møterom m.m.

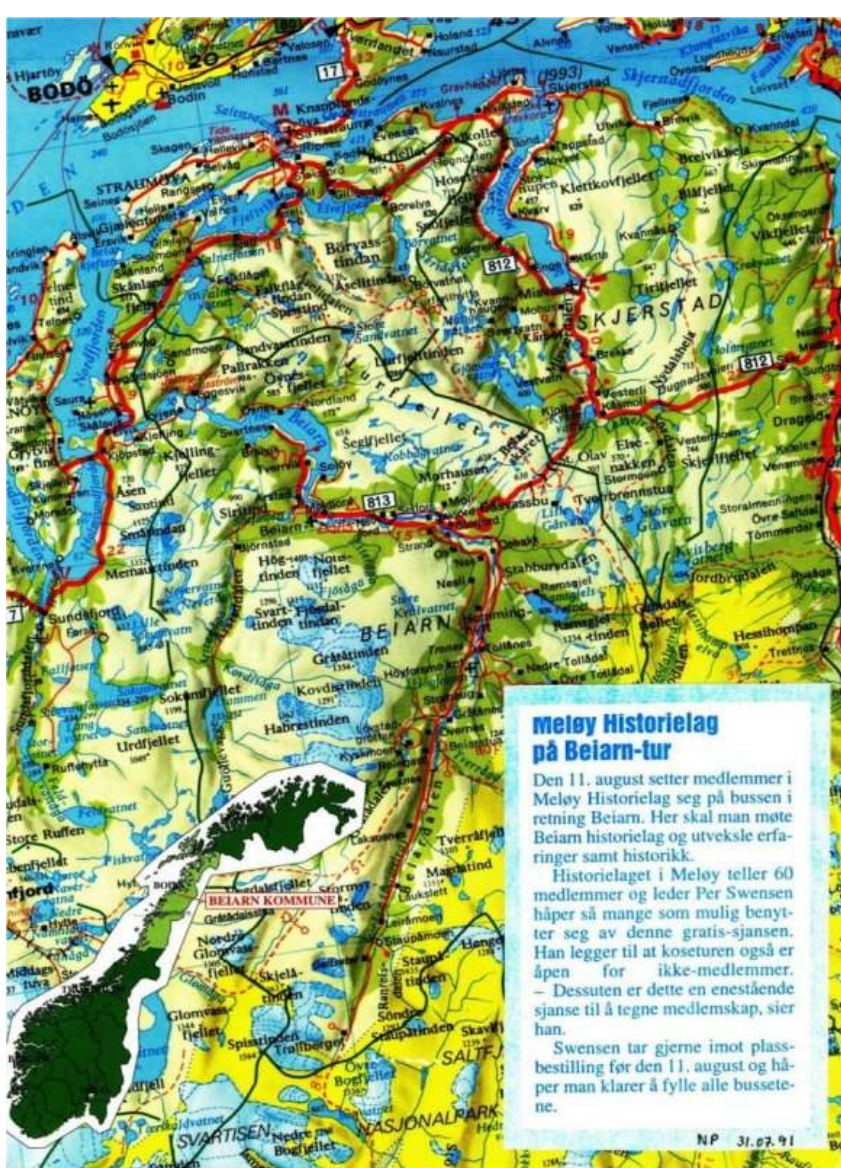
Sommerutstillingen dette året (1991) hadde "barnekultur" som tema og inneholdt en spennende samling leker og annet som har opptatt barn i eldre tider.

Beiarnværingene har alltid basert sin eksistens på det naturen kan by på. Fisken i elva, vatnene og fjorden har sammen med viltet i fjellet og den gode jorda gitt grunnlag for både livberging og fritidssysler.

Bygda var fram til midten av 1960-tallet uten helårs veiforbindelse. Den tidvise isolasjonen har gjort sitt til at ekte bygdekultur ennå holdes i hevd.

Etter et etter hvert etterlengtet og godt måltid på Svingen Kafé på Moldjord var det tid for å innta plassene i bussen igjen og vende nesen heimover. Beiarnbygda var omsider "satt på kartet" for flere av oss som er bosatt i nabolaget.

Meløy Historielag på Beiarne-tur

Den 11. august setter medlemmer i Meløy Historielag seg på bussen i retning Beiarne. Her skal man møte Beiarne historielag og utveksle erfaringer samt historikk.

Historielaget i Meløy teller 60 medlemmer og leder Per Swensen håper så mange som mulig benytter seg av denne gratis-sjansen. Han legger til at koseturen også er åpen for ikke-medlemmer. – Dessuten er dette en enestående sjansen til å tegne medlemskap, sier han.

Swensen tar gjerne imot plassbestilling før den 11. august og håper man klarer å fylle alle bussetene.

NP 31.07.91

En busstas med historieinteresserte. Nest etter sjåføren danner Alfon Tidemann og Bjarne Neverdal fortroppen i bussen.

Baktroppen. I baksetet: Åse Sørgård, Øystein Birkelund, Oddleiv Torsvik .... Ellers skimtes Trygve Eilertsen, Kanny og Tor Hølløy, Kyrre Hansen, Unni Torsvik, Harald Berg og Henning Johansen m/sønnen Torgeir.

BUSSTUR TIL BEIARNE

Beiarnturen skulle foregå med en av Kåre Bang's busser, og den ankom - en god del forsinket - til Ørnes, søndag morgen den 11. august 1991.

Turen startet allerede med noen misforståelser vedr. avgangstiden fra Halså, og denne forsinkelsen var det aldri mulig å ta inn igjen. Av den grunn kom vi da også for sent etter avtalen til Beiarne. Dertil var det noe uklarhet om hvor vi egentlig skulle stoppe for å møte vårt vertskap og guide - ja, vi kjørte like godt ei mils vei forbi hans ventepost på Storjord, og virret rundt en del på Moldjord/Dokmo og lette etter mottakskomitèens sjef.

Omsider var det han som fant oss, og han prøvde etter beste evne å ta igjen noe av det tapte.

Det ble busstur med guiding ned til kaia i Tverrvik.

Videre fikk vi - dessverre noe hastig - se oss om på bygdetunet på Dokmo - før vi, ganske sultne, fikk bevertning på kaféen på Moldjord - god og varm, til tross for lang ventetid!

Ref.: Rolf Sørgård

Beiarn – rik på tradisjoner

Dokmo ved århundreskiftet.

En noe forvirret forsamling utenfor Beiarn Bygdetun. Vi ser her bl.a. Johan Sjørgård, Hjalmar Hammer, Kyrre Hansen, Åsta Selstad ...

**- men Øystein Ringaker dukket
omsider opp og gav oss rikelig
med informasjon om bygda si.**

FAKTA

Beiarn kommune 1225 km², 1450 innbyggere.
Kommunesenteret **MOLDJORD** har lege,
tannlege, skole, barnehage, kirke, alders- og
sykehjem, dagligvarer, bensin, kafé- og
pensjonat.

STORJORD: Dagligvarer, bensin, turist-
informasjon, utsalg av husflidsprodukter. Hus-
flidsutsalg/turistinformasjon: tel. 75 56 95 00.

TOLLÅ: Dagligvarer, bensinstasjon,
bilverksted, postkontor, skole, barnehage,
vevstue, sagbruk, snekkerverksted,
overnattingshytter.

Beiarværingene har alltid basert sin eksistens på det naturen kan by på. Fisken i elva, vannene og fjorden har sammen med viltet i fjellet og den gode jorda gitt grunnlag for både livberging og fritidsaktiviteter.

Bygda var fram til midten av 60-tallet uten helårs veiforbindelse. Den tidvise isolasjonen har gjort sitt til at ekte bygdekultur ennå holdes i hevd.

Etter et etterlengtet og godt måltid var det tid for å innta plassene i bussen igjen og vende nesene heimover. Åse Sørgård er sistemann.

Svingen Kafé og Overnatting

8110 Moldjord, Tlf. 75 56 82 16

Åpningstider kaféen:

Søndager: kl. 12.00 - 19.00

Lørdager: kl. 12.00 - 19.00

Øvrige ukedager: kl. 10.00 - 19.00

MeløyAvisa

SVARTISEN

- di
loka

Nr. 39 6.årgang - Torsdag 24. Oktober 1991 Løssalg kr

DIVERSE

ÅRBOK

Er det noen som har ei årbok
for 1987 å selge ?

Tlf. 50912

Årbok for Meløy

Meløy Historielags årbok for 1991 er i god rute. Årboka for 1991 er nummer syv i rekken og vil inneholde mye stoff fra krigens dager. Men den vil også som vanlig ha en del stoff om andre lokalhistoriske begivenheter i Meløy pluss årskavalkade med bilder av aktuelle begivenheter i året som gikk. Både årbok og kalender skal om alt går som planlagt legges ut for salg i midten av november.

Krigshistoriker til Glomfjord

Neste fredag inviterer Meløy Historielag til åpent møte i Statkrafts info-senter i Glomfjord.

Foruten at historielaget skal presentere årboka og neste års kalender, vil krigshistoriker Knut Støre være på plass. Bodø-mannen skal fortelle om krigsbegivenheter i Meløy fra siste verdenskrig. Historielaget håper også Meløys befolkning kan komme med erfaringer disse gjorde seg de samme årene.

Krigshistoriker til Glomfjord

Neste fredag inviterer Meløy Historielag til åpent møte i Statkrafts info-senter i Glomfjord.

Foruten at historielaget skal presentere årboka og neste års kalender, vil krigshistoriker Knut Støre være på plass. Bodø-mannen skal fortelle om krigsbegivenheter i Meløy fra siste verdenskrig. Historielaget håper også Meløys befolkning kan komme med erfaringer disse gjorde seg de samme årene.

MELØY HISTORIELAG

arrangerer åpent møte i Statkrafts infosenter i Glomfjord, fredag 22/11 kl. 19.00.

Tema : Krig i Meløy

Krigshistoriker Knut Støre innleder og viser lysbilder.

**VI PRESENTERER OGSÅ
ÅRETS ÅRBOK OG KALENDER**

MELØYAVISA

Torsdag, den 28. november 1991

"KRIGSKVELD"

i Glomfjord

Knut Støre med årboka

Meløy historielag satser friskt og entusiastisk også i år. Ny årbok og kalender ble presentert fredag kveld på et åpent møte på Info-senteret i Glomfjord.

Gunnlaug Gjersvik

Kveldens tema var "Krigen i Meløy, og Knut Støre var invitert til foredragsholder. Støre er til daglig flyver ved Bodø flystasjon, men har levende interesse for det som skjedde i krigsårene 1940-45. Han sitter med unike kunnskaper og ei svær samling bilder fra krigen. Historiske øyeblikk er blitt "frosset ned" og Støre viste 250. slides, spredt fra de fem årene.

I Meløy skjedde det mange viktige ting, operasjon Muskedunder er vel den mest kjente. Men både Neverdal, Reipå, Støtt og Vassdalsvik var nevnt i foredraget og på lerretet. Mange av de ca. 60 fram møtte kunne bidra med opplysninger fra krigsopplevelser. Historielaget ønsker mere stoff om krigen her i kommunen, og oppfordrer folk til å sende opplysninger

Per Swensen og Kyrre Hansen

fortsatt, sier formann Per Swensen.

Årboka 1991, som nå er i

salg i alle dagligvareforretninger inneholder mye krigsstoff. Knut Støre har skrevet en artikkel, men

selvsagt er hovedkildene Meløyfjerdinger. Kalendren og årboka blir nok å finne under mange juletrær. En fin presang også til utflyttede Meløyfjerdinger. Prisen er kr. 125,25,-

Historiekveld. Det var mange interesserte på historiekvelden i Glomfjord.

Historiekveld i Glomfjord

MELØY: Fredag kveld inviterte Meløy Historielag til møte på Statkrafts Infor-senter i Glomfjord. Temaet var «Krigen i Meløy» og presentasjon av årets Meløy-kalender og årbok.

■ JAN INGE KARLSEN

Hovedinnslaget på møtet sto krigshistoriker Knut Støre for.

Han holdt et timelangt foredrag hvor han omtalte de mest kjente krigshandlingene i Meløy og samtidig satte dem inn i et større perspektiv.

Fra sitt rikholdige billedarkiv hadde Støre tatt med ca. 250 lysbilder som var med på å illustrere krigstiden for de fremmøtte og som nok vekket en del minner og følelser hos den eldre delen av tilhørerne.

Etter Støres foredrag fortalte Kyrrre Hansen fra Glomfjord

om hendelsene omkring midten av mai i 1940 da flere tyske fly måtte nødlande på Storglomvann.

Hovedtemaet for Meløy Årbok 1991, som faktisk ankom fra trykkeriet først en time etter at møtet hadde startet, var også Meløys krigshistorie. Her var både små og store hendelser i kommunen omtalt av dem som opplevde de dramatiske årene 1940-45.

Som vanlig var det også i år

arrangert fotokonkurranse i forbindelse med årboka og vinnerbildet som viste Svartisvalmuen, Meløys kommunevåpen, i naturskjønne omgivelser var tatt av Øystein Birkelund fra Bjerangsfjorden. Årboka vitner om et ivrig og engasjert historielag og den fortjener å bli lest.

Meløy

Den stille fjerding

Årbok 1991

Forsidebildet med motivet SVARTISVALMUEN er 1. premie-vinner i årets fotokonkurranse.

Fotograf: Øystein Birkelund.

SVARTISVALMUEN, en botanisk variant som visstnok bare finnes ved Svartisen på karrige og utilgjengelige steder.

Årbok nr. 7

Meløy Historielag

MELØYAVISA

Torsdag, den 10. desember 1991

leserbrev * leserbrev * leserbrev * leserbrev

Meløys årbok for 1991

Jeg blar aller fløktigst i ovenfornevnte bok, og det som i første rekke fanger min interesse er innlegget til Knut Støre. En " krigshistorie" bør være riktig slik at etterslekten kan få reelle og sanne opplysninger om det som en gang skjedde. Jeg har ikke " revidert " stoffet i boken, men jeg har merket meg at Knut Støre skriver eventyr som aldri har hendt i Meløy. Usanne og ukorrekte historiebøker kalles på godt norsk for makkverk. I denne forbindelse viser jeg til side 10- "den neste dramatiske hendelse " og som gjelder et fly som nødlandet på Grønøy. Dette er rent tøv.....Det er sikkert samme flyet som er beskrevet i min artikkel på side 2 i dagens avis. Dette flyet nødlandet på Ørnes og takset opp i hagen til Sigurd Bernhoft. Artikkelen på side 2 har vært gjengitt i Nordlandsposten, og jeg fikk da mange henvendelser fra folk som opplevde krigen, og dessuten flyvere av idag.Hvis det kan være av interesse for leserne så ble dette flyet, etter at det var tatt over til England, malt igjen med tyske kjennetegn og brukt av de allierte i spionasjevirkosomhet i Middelhavet.Imidlertid kom dette flyet flere ganger i trefninger med sine allierte, og var flere ganger i ferd med å bli nedskutt av sine venner. For å spare engelske flyvere og agents liv ble det derfor uttatt av denne tjeneste. Hva som senere vederfartes dette flyet har jeg ingen informasjon om.

Rolf Dybvik

Meløys sjuende årbok ferdig

Nå er den her igjen, «Meløy, den stille fjerding», julegaven mange sverger til. Årboka på hele 120 sider retter i år oppmerksomheten mot krigsårene, en periode Meløyfjeringene ikke får lov å glemme ifølge årbok-komiteén.

BENTE-LILL DANKERTSEN

I løpet av denne uken legges boka, som er trykket i 1500 eksemplarer, ut for salg i Meløys kiosker og dagligvarebutikker. Også neste års Meløy-kalender blir tilgjengelig for kjøp.

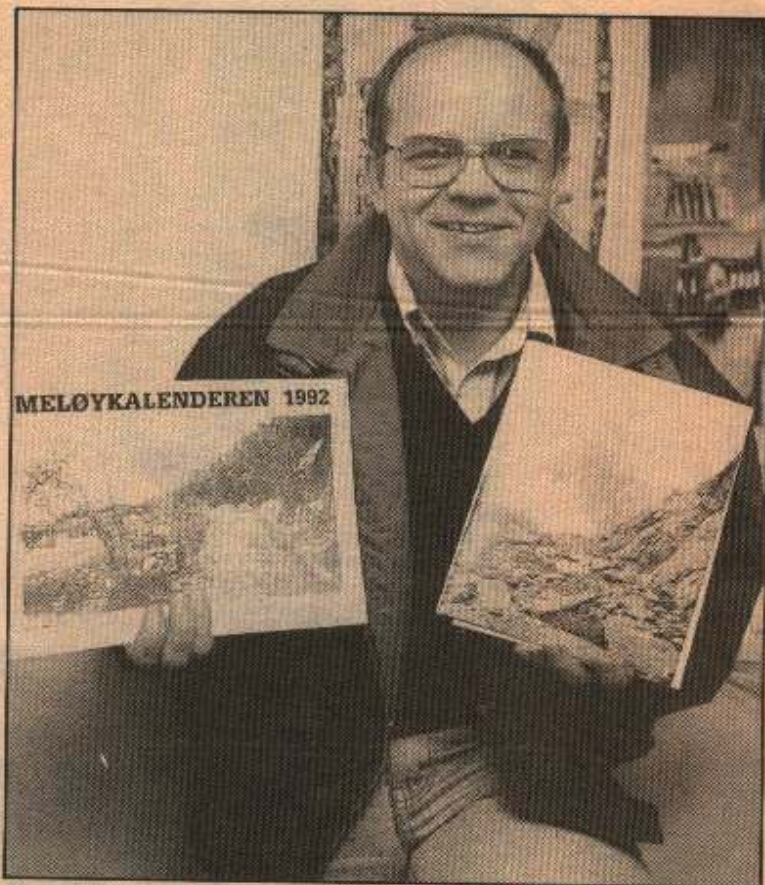
Oddleiv Torsvik, leder av årbok-komiteén, er fornøyd med det ferdige produktet som inneholder 28 artikler samt en årskavalkade fordelt på 26 fotografier.

KRIGSHISTORIE

– Dersom folk savner stoff, har det å gjøre med at disse har glemt å sende oss det som savnes. Vi er totalt avhengig av Meløyfjeringenes egne bidrag for å få en best mulig bok, sier han.

Hovedoppmerksomheten er rettet mot en urolig og dramatisk periode i kommunens historie. For mange av leserne kan nok krigsårene bety såre minner og episoder man helst ikke skulle ha opplevd. – Men ettertiden bør ikke få lov til å glemme, mener Torsvik.

Sammen med seg i komiteén har han hatt Eli Brattland og Anita K. Waatvik. Disse har fått krigshistoriker Knut Støre til å innlede hovedtemaet med tekst og bilder. I tillegg har lokalpersoner bidratt med stoff om hvordan krigen føltes på kroppen.

Leder av årets årbok-komiteé, Oddleiv Torsvik, kan i disse dager friste med en rykende fersk årbok som i hovedsak konsentrerer seg om krigsårene.

SPØKELSER

Årets forsidefoto er tatt av Øystein Birkelund. Han vant fotokonkurransen i knivskarp konkurranse med Magnar Fagerli (som fikk andre- og tredje- plassen). Her er Engenbreen foreviget, omkranset av bratt fjell, mens den berømte Svartisvalmuen stolt og rak ses i forgrunnen.

Den sjuende årboka omhandler

ikke bare siste verdenskrig. Nei, her kan man også lese om spøkelser, overtro og uforklarlige hendelser, Fykan-fossen, isen på Hølandsfjorden og i skolestua for å nevne noe. Boka er rikt illustrert og virkelig en go'bit å sette seg ned med i lenestolen i hustrige stormkvelder.

Nordlandsposten

Nr. 277 129. årgang. Uke 48

Bodø, fredag 29. november 1991

Ny årbok for Meløy

Den syvende årboka for Meløy er for en stor del viet krigsårene. – Erttiden bør ikke få lov til å glemme selv om det er mørke minner fra vår virkelighet, skriver årbokkomiteen bl.a. i sitt forord. Og det har de rett i.

Vel nok var ikke Meløy av de kommuner som ble hardest rammet i krigsårene, men likevel er det viktig å ta vare på historien.

«Meløy i ufredsår» har Knut Støre brukt som overskrift på sin artikkel om krigshendelser i kommunen. Som vanlig er hans artikler spekket med facts og med godt billedstoff. Og det er ikke tvil om at uten Støres artikkel ville det vært en tynn bok hva krigsårene angår.

Tidligere kommunekasserer Sigurd Voll har en interessant artikkel med minner fra krigens dager. Han kunne gjerne skrevet mer om hestene og folket som deltok i kampene ved Narvik.

Først i krigen landet et tysk jagerfly på selve Meløy, og det har både Støre, Voll og Aagot Selstad skrevet om. En strammere redigering av årboken hadde ikke vært av veien. Aagot Selstad har et bilde av flyet etter landingen på Meløy, og der kunne man gjerne tatt med navnene på de personer som er med på bildet.

Og pirker man først i detaljer er bruk av mellomtitler litt tilfeldig. Grafisk oppdatering av boka er absolutt på sin plass.

Finn H. Andreassen (NRK) har funnet en gammel mebok etter K.M. Dahl på Meløy. I alt er det nedskrevet 43 forskjellige meer på yttersiden av Meløy – f.eks. Pålsklakken: – Ytre rør (i kant av) av Telnes på nederste ende av Bolga, og varden på Kurven i søndre rør av Årnholmen.

Med dagens moderne instrumenter ombord på fiskebåtene glemmes slike meer lett. Det kan derfor bli litt av en utfordring for f.eks. hobbyfiskere å finne disse gamle meene.

Ellers har boka som vanlig en billedkavalkade over året som gikk (frem til september).

Rolf Arhaug har skrevet en artikkel fra årene i Arhaugen, og det er nok mang en meløyfjæring som vil kjenne sin egen oppvekst igjen. Og den artigste artikkelen har nok Magnar B. Andressen fra tiden på Glomfjord Kraftverk, og da han og flere ble sittende fast med kibba høyt over Fykanbergene. De måtte redde ved at en tønne ble firt ned til dem.

Årboka anbefales. Men litt bedre korrekturlesning hadde gjort seg. Man starter ikke en setning med V-h.a. folkene ombord. Antagelig skal disse bokstavene bety ved hjelp av.

Foto: Guro Lekanger.

Kalender. Meløy Historielag utgir både årbok og kalender, og Oddleiv Torsvik fra historielaget anbefaler begge deler på det beste.

Dessuten er en båt kalt både utenfor er f.eks. delt slik: utenfor er f.eks. delt slik: utenfor. Dione og Diane, og orddelingen kunne vært bedre. Ordet

Kristian Tvenning.